ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΕΤΟΣ ΚΒ΄.— ΜΑΡΤΙΟΣ ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1947—ΤΕΥΧ. 3-4

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Κ(ΑΙ) ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

† Ο ΠΡΙΓΚΗΠΟΝΗΣΩΝ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ

ΕΥΦΡΟΣΥΝΟΝ ἦλθε τὸ Ἅγιον Πάσχα μὲ τὸ θριαμβευτικὸν μήνυμα τῆς Ἀναστάσεως Χριστοῦ, μὲ τὴν χαρὰν καὶ τὸ φῶς Του καὶ τὴν ἀνανέωσιν τῆς μεγάλης ὑποσχέσεως ὅτι, ἀφοῦ ὁ Χριστὸς ζῇ, καὶ ἡμεῖς θὰ ζήσωμεν. Θὰ ζήσωμεν οἱ ἀδύνατοι, οἱ παροδικοί, θὰ ζήσωμεν οἱ γεμᾶτοι ἐλλείψεις, ἁμαρτίαν.

Κἄτι νέον γίνεται ἐντός μας, ἀφότου εἴμεθα ἡνωμένοι μαζύ Του, ἀφότου εἴμεθα οἱ μαθηταί Του, οἱ συνεργάται Του εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀναγεννήσεως. Θὰ ζήσωμεν, διότι Ἐκεῖνος δὲν θὰ ἀφήσῃ τὸ ἔργον Του ἡμιτελές, διότι Ἐκεῖνος ζῇ. Δὲν εἶπεν Ἐκεῖνος: «Ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς θὰ ζήσητε»; Δὲν εἶπεν Ἐκεῖνος ὅτι θὰ εἶναι μαζύ μας πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μας;

* * *

Εἶνε μαζύ μας αἰῶνας τώρα καὶ εἴμεθα μαζύ Του ἀπὸ γενεᾶς γενεῶν. Σταυρούμεθα ἑκάστοτε μαζύ Του καὶ τὸ αἷμα τῶν μαρτύρων μας εἶνε ἡνωμένο μὲ τὸ αἷμα τὸ ἰδικόν Του εἰς τὸ Ἅγιον Ποτήριον. Ὡσὰν κόκκοι σιταριοῦ ὁ Λαός μας θάπτεται εἰς τὴν γῆν, καὶ ριζώνει καὶ βλαστaίνει καὶ ἀναστήνεται μαζὺ μὲ τὸν Χριστόν. Ἔχομεν δεσμοὺς αἰωνιότητος μαζύ Του, ἀφότου χαμένους μᾶς ἔχει ἀνεύρῃ, νεκροὺς ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν μᾶς ἐκάλεσεν εἰς τὴν ζωὴν τὴν ἰδικήν Του καὶ μᾶς ἔκαμε πολίτας ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου, πολίτας τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἀληθείας.

Ὁ θάνατος ἔχει νικηθῇ μαζύ Του, δὲν εἶνε πλέον ὁ τύραννος τοῦ τρόμου καὶ τῆς ἀπελπισίας, ἀνέκτησε τὸ ἀληθινόν του νόημα, ἔγινε στάδιον πρὸς περαιτέρω ἐξέλιξιν, πλουτισμὸς ἔγινε καὶ αὐτός, φίλος.

Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. Τώρα τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς χωρίσῃ ἀπὸ τὸν Χριστὸν τοὺς πιστεύοντας, καὶ αὐτὸ τὸ ὁποῖον μᾶς ἑνώνει μὲ τὸν Χριστὸν εἶνε κἄτι τὸ αἰώνιον. Ὁ Χριστὸς

εἶνε ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς, ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ ἄρτος ὁ αἰώνιος. Θέλει νὰ μᾶς δώσῃ τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, διὰ τὴν ὁποίαν ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον.

***

Δὲν ζῶμεν πλέον μονάχα τὴν ζωὴν τῆς γῆς· ἡνωμένοι μὲ τὸν Χριστόν, ζῶμεν καὶ τὴν ζωὴν τῆς αἰωνιότητος. Ἔχομεν δύο πατρίδας: τὴν γῆν καὶ τὸν οὐρανόν, τὴν μίαν προσωρινήν, τὴν ἄλλην παραμένουσαν. Ξένοι εἴμεθα ἐδῶ καὶ παρεπίδημοι, προσκυνηταὶ οἱ ὁποῖοι βαδίζομεν πρὸς τὴν ἄνω Ἰερουσαλήμ·

Ἡ προσδοκία αὐτὴ χύνει βαθεῖαν γαλήνην εἰς τὴν ψυχήν μας. Καὶ ὅταν θὰ κουρασθοῦν τὰ βλέφαρά μας, θὰ τὰ κλείσωμεν μὲ γλυκύτητα, διὰ νὰ ἀνοίξουν εἰς ἕνα κόσμον ἀνώτερον. Καὶ ὅταν πιστεύσωμεν ἀληθινά, θὰ κατανοήσωμεν ὅτι ἀρκετὰ ἔχομεν ἤδη καὶ ζήσῃ ἐδῶ κάτω.

Ἀρκεῖ νὰ ἔχωμεν κάμῃ τὸ καθῆκόν μας, νὰ ἔχωμεν ἀγαπήσῃ τὸν πλησίον μας, νὰ ἔχωμεν ἐργασθῇ διὰ τὸ κοινὸν ἀγαθόν, διότι διὰ τὸν ἄνθρωπον ἔχει καταβῇ ὁ Χριστὸς ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ ἔγινεν ἄνθρωπος καὶ ἐσταυρώθη καὶ ἀνεστήθη.

† Ο ΠΡΙΓΚΗΠΟΝΝΗΣΩΝ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

† ΜΑΞΙΜΟΣ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΧΑΡΙΝ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΩΣ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ
ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ.

Πόθῳ πατρικῷ προσαγορεύομεν πάντας ὑμᾶς, τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ καὶ ἐπιπόθητα, ἐπὶ τῇ κλητῇ ταύτῃ καὶ ἁγίᾳ ἡμέρᾳ τῆς ἐκ νεκρῶν λαμπροφόρου τοῦ Κυρίου Ἀναστάσεως, καὶ τὸν χαρμόσυνον χαιρετισμὸν «Χριστὸς Ἀνέστη» ἀπευθύνομεν ὑμῖν, ὄρθρου βαθέος προσδραμοῦσιν εἰς τοὺς ἱεροὺς τοῦ Ὑψίστου ναούς, ἵνα μετὰ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, ἐν ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, μεγαλύνητε τὸν νικητὴν τοῦ θανάτου καὶ ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας ἡμῶν.

Τὸ ἐξαίσιον γενονός, ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν ὑπόθεσιν τῆς παρούσης μεγάλης καὶ πανηγυρικῆς τῆς εὐσεβείας ἡμῶν ἑορτῆς, εἶνε τὸ μεγαλείτερον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος, μετὰ τὸ γεγονὸς τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Διὰ τούτου ὁ Σωτὴρ ἀπέδειξε κατὰ τρόπον σταθερὸν καὶ ἀναντίρρητον τὴν Θείαν Αὐτοῦ φύσιν. Ἐξ αὐτοῦ ἐπήγασεν ὁ ἔνθερμος ζῆλος τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων ἐν τῇ κηρύξει τῆς διδασκαλίας τοῦ Θείου Διδασκάλου καὶ αὐτὸ ἐξησφάλισε τὸν ἐν τῷ κόσμῳ θρίαμβον τῆς διδασκαλίας ταύτης· Εἰς αὐτὸ ὀφείλεται τὸ ἀκατάβλητον ψυχικὸν σθένος τῶν μαρτύρων τῆς πίστεως καί, ὅλως εἰπεῖν, ἡ γένεσις, ἡ ἐξάπλωσις καὶ ἡ ἀνὰ τὸν κόσμον, πρὸς τῇ ἁγιαστικῇ καὶ σωτηριώδει, καὶ ἡ ἀνθρωπιστικὴ καὶ ἐκπολιτιστικὴ δρᾶσις τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας.

Τὸ φαιδρὸν ὅμως τῆς Ἀναστάσεως κήρυγμα, ἀκρογωνιαῖος ὢν λίθος τῆς ἁγίας καὶ ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως καὶ ἄγκυρα τῆς ἐλπίδος περὶ τῆς πνευματικῆς παλιγγενεσίας καὶ τῆς αἰωνίου ἡμῶν σωτηρίας, ἀποτελεῖ ταὐτοχρόνως καὶ δι᾽ ἕνα ἕκαστον ἡμῶν πηγὴν ἀνεξαντλήτου παραμυθίας καὶ ἐνθαρρύνσεως ἐν ταῖς δοκιμασίαις τῆς παρούσης ζωῆς. Βαδίζοντες οἱ πάντες τὴν ἀνωφερῆ ὁδὸν τοῦ Γολγοθᾶ καὶ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ ἕκαστος ἐπ᾽ ὤμων βαστάζοντες, σταυρὸν δακρύων καὶ ἀγωνιῶν, σταυρὸν κακουχιῶν καὶ στερήσεων, σταυρὸν προώρων θανάτων καὶ σκληρῶν ἀπογοητεύσεων, μετ᾽ ἐμπιστοσύνης ἀτενίζομεν πρὸς τὸν πρὸ ἡμῶν, ἐν μέσῳ χλευασμῶν καὶ ὕβρεων καὶ ἐμπτυσμῶν καὶ κολαφισμῶν, τὴν

αὐτὴν βαδίσαντα ὁδὸν Θεάνθρωπον Λυτρωτήν, ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῦ Ὁποίου ἀκτινοβολεῖ ἡ θριαμβεύουσα ζωή. Τῆς ζωῆς ταύτης, ἣν καὶ ἡμῖν ἐπιφυλάσσει ὁ Σωτὴρ ἐν τῇ ἀνεσπέρῳ βασιλείᾳ Αὐτοῦ, ἀξιωθησόμεθα ἐὰν καλῶς τὸν σταυρὸν ἡμῶν φέρωμεν, ἐὰν ἐν πνεύματι καὶ οὐχὶ κατὰ σάρκα ζῶμεν, ἐὰν τὸ τοῦ ἑτέρου ἕκαστος ζητῶμεν καὶ οὐχὶ τὸ ἑαυτοῦ, ἐὰν καρποὺς τοῦ πνεύματος πάντοτε παράγωμεν «ἀγάπην, χαράν, εἰρήνην, μακροθυμίαν, χρηστότητα, ἀγαθωσύνην, πίστιν, πρᾳότητα καὶ ἐγκράτειαν» (Γαλ. ε', 22). Διότι ἐκ ζωῆς κενῆς ἔργων πνευματικῶν, ζωῆς ἐστερημένης τῆς ζωογόνου πνοῆς τῆς ἀγάπης, δὲν ἐκπηγάζει ἡ θριαμβεύουσα αἰώνιος ζωή·

Τὸν ἄξονα τοίνυν τῆς ἐπιγείου ἡμῶν ζωῆς πρὸς τὸν πόλον τῆς αἰωνιότητος ἐστραμμένον ἔχοντες, ἑορτάσωμεν, τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, τὸ ἅγιον Πάσχα ὡς προσήκει χριστιανοῖς εὐσεβέσιν, ἐπίγνωσιν ἔχουσι τῆς ἀξίας καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἐνταῦθα προσκαίρου ζωῆς. Ἑορτάσωμεν αὐτὸ «μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας», κατὰ τὸν Ἀπόστολον (Α' Κορ. ε', 8). Ἑορτάσωμεν αὐτὸ ἐν εὐφροσύνῃ πνεύματος, ἐν ἀγαλλιάσει ψυχῆς, ἐν ἀγάπῃ ἐνεργῷ πρὸς τὸν πλησίον, τὸν τῆς ἡμετέρας βοηθείας ἐπιδεόμενον, ἐν δοξολογίᾳ τοῦ Ἀναστάντος Σωτῆρος Χριστοῦ καὶ ἐν ἐνθέρμῳ πρὸς Αὐτὸν ὑπὲρ τῶν δοκιμαζομένων ἔτι ἀδελφῶν καὶ τῶν οἰκείων τῆς πίστεως δεήσει καὶ ἱκεσίᾳ.

Ἡ χάρις τοῦ ἐνδόξως Ἀναστάντος Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, σὺν τῇ παρ' ἡμῶν εὐχῇ καὶ εὐλογίᾳ, εἴη μεθ' ὑμῶν καὶ τῶν ὑμετέρων οἴκων.

Πάσχα τοῦ 1947.

† Ὁ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης ἡμῶν.

Η ΑΛΕΙΨΑΣΑ ΜΕ ΜΥΡΟΝ ΤΟΝ ΙΗΣΟΥΝ

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ ἄγνωστη, μυστηριώδης, ἁπλῆ, σιωπηλή, κάμνει μιὰ ἐκδήλωσιν ἀγάπης, εὐγνωμοσύνης, θαυμασμοῦ καὶ ἐξασφαλίζει τὴν ἀθανασίαν, τὴν αἰωνιότητα. Ἐνῷ ἄλλοι ἔδωκαν μεγάλα πράγματα, ἔδωκαν τὸ αἷμά των καὶ ἐλησμονήθησαν. Τί ἔδωκεν αὐτή; Ὀλίγο μῦρον, ὅσον πολύτιμον καὶ ἂν ἦτο. Εἰσῆλθεν εἰς μίαν αἴθουσα φωτεινήν, θερμήν, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν νύκτα, εἰς τὸ ἄγνωστο, χωρὶς νὰ εἴπῃ τίποτε. Τὸ ἄρωμα μοσχοβολᾷ ὥς τὰ σήμερα. Ἡ πρᾶξίς της, ὅπως τὸ εἶπε ὁ Χριστός, διαλαλεῖται παντοῦ ὅπου κηρύττεται τὸ Εὐαγγέλιό Του. Ἡ πρᾶξίς της ἐπεκροτήθη ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν ἀνεπιφύλακτα, μὲ ἐνθουσιασμόν, ἐνῷ οἱ ἄλλοι, οἱ μαθηταί, δὲν τὴν κατενόησαν, τὴν κατέκριναν. Ὁ Χριστὸς ἥνωσε τὸ ἄρωμα τῆς γυναικὸς αὐτῆς μὲ τὴν οὐσίαν τοῦ Εὐαγγελίου Του. Ποιὸς θὰ ξεδιπλώσῃ κάθε μιὰ μυστικὴ πτυχὴ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς; Τὸ φῶς τῆς βραδυᾶς ἐκείνης ποιὸς καὶ ποῦ θὰ ἀποταμιεύσῃ; Ἕνα κομμάτι τοῦ οὐρανοῦ ἡ σελίδα αὐτὴ τοῦ Εὐαγγελίου, ἕνα κομμάτι τοῦ εἶναί μας, τοῦ βάθους μας. Ἡ σιωπὴ τῆς γυναικὸς μὲ τὴν νάρδον της τὴν πειστικὴν ξυπνᾷ συγχορδίας θείας ἁρμονίας.

***

Κρύπτεται ἄφθαστο μεγαλεῖον εἰς τὰ μικρὰ πράγματα. Φθάνει ἡ καλωσύνη, ἡ ἁπλότης νὰ μεταμορφώσῃ αὐτά, νὰ τὰ φωτίσῃ μὲ ἄφθιτο φῶς, νὰ τὰ ἐνδύσῃ μὲ ἄφραστη εὐμορφιά. Ὕστερα ἀπὸ τόσα ψεύδη καὶ μίση, ἀπὸ τόσο σκοτάδι καὶ κακό, ἀπὸ τόση ταραχὴ καὶ ἀγωνία, ἀτενίσατε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, ἐνωτισθῆτε τὸν ἦχο τοῦ μικροῦ καταρράκτου, δεχθῆτε αὐτὴν ἢ ἐκείνην τὴν ἐκδήλωσιν καλῶν προσώπων, καὶ θὰ καταλάβετε τὴν σημασίαν τῶν ἁπλῶν αὐτῶν πραγμάτων, τὴν δύναμίν των, τὴν ἀκτινοβολίαν των, τὸ θαῦμά των. Ἔχετε πρὸ πάντων στὴν ψυχήν σας ἀνησυχίαν διὰ μεγάλα πράγματα, διὰ τὸ καλὸν τοῦ λαοῦ, δίψαν δι' ὅ,τι ὡραῖο καὶ ὑψηλὸ καὶ ἀληθινό.

Ἡ πρᾶξις τοῦ νὰ ἀλείψῃ μὲ μῦρον τὸν Ἰησοῦν ἡ γυναῖκα ἐκείνη δὲν εἶχεν ἀνάγκην ἀπὸ λέξεις, διότι ἦτο ἀληθινή, ἦτο μόνη της ἐκφραστική, διότι ἦτο δυνατή, ἔκρυπτε εἰς τὸ βάθος της ἀμυθήτους θησαυρούς. Ἔχομεν κουρασθῆ ἀπὸ λόγια ἀνωφελῆ, μάταια. Προὐχώρησε σιωπηλά, ἁπλᾶ, ἔχυσε τὸ πολύτιμον μῦρον, ἕνα θησαυρόν, εἰς τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔσπασε τὸ ἀλαβάστρινο δοχεῖον, διὰ νὰ μὴ χρησιμοποιηθῇ εἰς ἄλλον, ἀφοῦ ἐχρησι-

μοποιήθη δι' Ἐκεῖνον. Διεχύθη γύρω καὶ ἐντὸς μιὰ ἀτμόσφαιρα ἱερή, ἀγάπη καὶ τρυφερότης καὶ καλωσύνη, καὶ ὡσὰν κἄτι τὸ ἐπίσημο, ὡσὰν ἱέρεια εἰς βωμόν, ἐστάθη αὐτὴ πρὸ τοῦ Ἰησοῦ.

***

Χωρὶς νὰ ξεύρῃ, ἡμεῖς εἴμεθα εἰς αὐτήν, ὁλόκληρη ἡ ἀνθρωπότης, ποὺ τόσον μᾶς ἠγάπησεν Ἐκεῖνος καὶ ἔνοιωσε τὸν πόνον μας. Καὶ ἡμεῖς ξεύρομεν νὰ ἀγαπήσωμεν καὶ κρύπτονται εἰς τὴν ψυχή μας μεγάλα πράγματα, θησαυροί. Καὶ ἡμεῖς ξεύρομεν νὰ τὰ προσφέρωμεν εἰς τὸν Χριστόν. Οἱ πατέρες μας, οἱ ἀδελφοί μας ἔδωκαν εἰς Αὐτὸν τόσα, ἔθραυσαν δι' Αὐτὸν τὰ ἀλαβάστρινα δοχεῖα τῆς ψυχῆς των: τὰ σώματά των.

Ἐκείνη ᾐσθάνετο ὅτι ὕστερα ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας δὲν θὰ Τὸν ἔβλεπε, ὅτι ἤγγιζε τὸ τέλος Του. Καὶ ἡμεῖς πολλάκις εὑρισκόμεθα εἰς στιγμάς, ὅπου ἀποχαιρετῶμεν διὰ πάντα προσφιλῆ μας πρόσωπα, καὶ νομίζομεν ὅτι πτερυγίζει γύρω μας ἡ καταστροφή, ὁ θάνατος, καὶ ὅτι κτίζομεν τὸ σπίτι μας εἰς τὸ χεῖλος ἡφαιστείου. Ἀπὸ τὸ βάθος τῆς ψυχῆς μας ἀναδίδονται νοσταλγίαι καὶ ἀνησυχίαι ἄφραστοι. Σιωπηλοὶ εἴμεθα εἰς τὰς μεγάλας στιγμάς μας, καὶ εἶνε ἡ σιγὴ ὁ διαγγελεὺς τῆς θείας παρουσίας, ὁ σύνδεσμος τῆς ἐπικοινωνίας τῶν ψυχῶν, ἡ μοναδικὴ ἔκφρασις τῆς τραγικότητός μας, ἀλλὰ καὶ τοῦ μεγαλείου μας τοῦ ἀληθινοῦ. Ἡ γυναῖκα ἐκείνη ἡρμήνευσε τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὅλους μας, εἰς ὅ,τι βαθὺ καὶ ὡραῖο ἔχομεν, τὴν εὐγνωμοσύνην μας καὶ τὴν ἀγάπην μας δι' Ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος μᾶς ἠγάπησε καὶ ἦλθε νὰ δώσῃ τὴν ζωήν Του διὰ νὰ μᾶς φωτίσῃ καὶ νὰ μᾶς σώσῃ. Δὲν μένει εἰς ἡμᾶς νὰ ψάλωμεν τὸν ἔπαινον τῆς μυροφόρου αὐτῆς γυναικός, τὸν ὕμνον της τὸν ἔπλεξε ἀθάνατον τὸ στόμα Ἐκείνου καὶ τῆς ἔδωκεν ὑποσχέσεις αἰωνιότητος. Ἦτο εἰς τὴν ἀγωνίαν Του, ἦτο μόνος, καὶ ἦλθε αὐτὴ πλησίον Του. Θὰ κατέβαινε εἰς τὸν τάφον, καὶ ἦλθε αὐτὴ νὰ Τὸν ἀλείψῃ μῦρον. Πρᾶξις ἁπλῆ, ἄφραστη εἰς μεγαλεῖον, εἰς ἀξίαν, ἀπαύγασμα ἀνθρωπίνης οὐσίας.

***

Αὐτὴ δὲ ἡ πρᾶξις, ἡ τόσον ἀνθρωπίνη, σπάνει τὴν ἁλυσίδα τοῦ χρόνου καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν αἰωνιότητα, διότι ἡ ἀγάπη μας ἐκτείνεται καὶ εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δὲν ζοῦν καὶ εἰς ἐκείνους τοὺς ὁποίους δὲν ἐγνωρίσαμεν, ποὺ μᾶς χωρίζουν καὶ σύνορα ὁρατὰ καὶ ὅρια ἀόρατα. Ἡ πρᾶξίς μας αὐτὴ ἀναβαίνει εἰς τὸν Θεόν, τοῦ ὁποίου τὴν παρουσίαν αἰσθανόμεθα ἰδιαιτέρως ὅταν ἀγαπῶμεν, διότι αὐτὸς εἶνε πίσω ἀπὸ κάθε μεγάλο καὶ ὡραῖο ποὺ ἔχομεν καὶ ἀγαπῶμεν, καὶ εὑρίσκεται εἰς μυστικὴν καὶ ἀνέκφραστο μὲ αὐτὸ ἐπικοινωνίαν ἡ ψυχή μας.

Δὲν εἶνε λοιπὸν ἱέρεια ἡ ἄγνωστος αὐτὴ καὶ ἀνώνυμος κόρη ποὺ εἰσῆλθε σιωπηλὴ εἰς τὸ σπίτι τοῦ Σίμωνος καὶ προσέφερε τὴν συγκινητικὴν ἐκδήλωσίν της εἰς τὸν Χριστὸν μὲ τὸν θαυμάσιον ἐκεῖνον τρόπον της; Ἕνα εἶδος θυσίας, λατρείας, δὲν εἶνε ἡ ὡραία ἐκείνη πρᾶξίς της, πρᾶξις ὑπάτης εὐσεβείας; Καὶ τὴν ἐσωτερικήν της προσφορὰν τὴν ἔκαμε καὶ ἐξωτερικήν: νάρδον πειστικήν.

Μερικὰ πράγματα φαίνονται ἀνωφελῆ, προσφερόμενα ὅμως ἔχουν μεγάλην ἀξίαν. Ὑπάρχουν στιγμαὶ ποὺ ὀλίγα ἄνθη γεμίζουν ἕνα κενόν, γεφυρώνουν μίαν ἄβυσσον. Μερικὰ πράγματα φαίνονται ὡς μωρία εἰς τοὺς ἄλλους, ὅπως μωρία φαίνεται, σκάνδαλον, εἰς τοὺς μὴ πιστεύοντας ἡ σταύρωσις καὶ ἡ θυσία τοῦ Χριστοῦ, ἐνῷ εἰς τοὺς πιστεύοντας εἶνε Θεοῦ δύναμις καὶ Θεοῦ σοφία. Ἀνωφελῆ πράγματα πολλάκις τὰ δάκρυα, θὰ εἴπουν οἱ πολλοί. Δὲν εἶνε ἀνωφελῆ οὔτε τὰ δάκρυα ποὺ δὲν τὰ βλέπει κανείς, οὔτε οἱ στεναγμοὶ οἱ ἀλάλητοι τῆς ψυχῆς, οὔτε τὰ μῦρα καὶ τὰ θραυόμενα δοχεῖα τῆς νάρδου. Ὅλα αὐτὰ γίνονται προσευχὴ καὶ ἀναβαίνουν εἰς τὸν Θεόν, ἀποταμιεύονται κάπου, γίνονται μελῳδίαι, οἰκοδομοῦν ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἀγαποῦν καὶ πιστεύουν. Αἱ πτέρυγες μὲ τὰς ὁποίας πετοῦμε εἶνε αὐτὰ τὰ εὔθραυστα καὶ ἀδύνατα, ἀλλὰ τόσο ἀνθρώπινα καὶ εὔμορφα καὶ καθαρὰ καὶ αὐθόρμητα πράγματα. Πράγματα ποὺ ζοῦν μίαν στιγμὴν κλείουν τὸ αἰώνιον. Τὸ Εὐαγγέλιον εἶνε αἰώνιον, ἀλλὰ καὶ ἡ πρᾶξις τῆς ἀγνώστης αὐτῆς κόρης τῆς Βηθανίας. Ἕνα ἀπὸ τὰ θαυμάσια μηνύματα τοῦ Χριστοῦ εἶνε ὅτι, διὰ νὰ γνωρίσωμεν τὸν Θεόν, πρέπει νὰ ἀγαπήσωμεν, διότι ὁ Θεὸς εἶνε ἀγάπη.

* * *

Διαπράττομεν λάθος εἰς τὴν ὡραίαν καὶ συγκλονιστικὴν αὐτὴν σκηνὴν τοῦ Εὐαγγελίου νὰ ὁμιλῶμεν, ἐνῷ ἡ ἄγνωστη μὲ τὸ μῦρον γυναῖκα εἰς τὸ σπίτι τοῦ Σίμωνος μένει σιωπηλή. Ὁμιλεῖ ἡ καρδιά της μὲ τὴν σιγήν, ὁμιλεῖ ἡ πρᾶξίς της. Μᾶς φθάνουν ὅσα εἶπε δι' αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς, τὸ ἐγκώμιον ποὺ τῆς ἔπλεξε, ἡ ὑπόσχεσις τὴν ὁποίαν τῆς ἔδωκε.

† Ο ΠΡΙΓΚΗΠΟΝΝΗΣΩΝ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

† ΚΥΔΩΝΙΩΝ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ:

ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΕΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ (*)

«Καὶ ὑμεῖς καθεύδοντες διατελοῖτε ἂν εἰ μή τινα ἄλλον ὁ Θεὸς ἐπιπέμψειε κηδόμενος ὑμῶν».
(***Πλάτωνος***, Ἀπολογία Σωκράτους).
«Καί ἔσται ἡ ἀνάπαυσις αὐτοῦ τιμή».
(*Ἠσαΐας*).

Παναγιώτατε Δέσποτα, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί!

Δύο σπουδαῖα χρονικὰ σημεῖα τῆς ζωῆς τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ κινοῦν τὸν θαυμασμὸν καὶ περιάγουν εἰς ἀπορίαν τὸν διανοούμενον ἄνθρωπον: ἡ νὺξ τῶν Χριστουγέννων καὶ ἡ ἡμέρα τῆς Σταυρώσεως.

Ἡ ἐκ τῆς Μαρίας Γέννησις καὶ ἐνανθρώπησις τοῦ Σωτῆρος ἀπέδειξε τὴν θείαν συγκατάβασιν, ἡ δὲ Σταύρωσις, τὴν ἄπειρον φιλανθρωπίαν, ἀμφότερα δὲ δεικνύουν τὴν ἄκραν σοφίαν, τὴν δύναμιν, τὴν ἐπιείκειαν, τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Διαφέρουν μόνον κατὰ τὰς συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁποίας συνετελέσθησαν. Διότι εἰς τὸ πρῶτον, εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν, ὅταν ὁ Θεὸς ἐγεννήθη ὡς ἄνθρωπος ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας, ἐπανηγύριζεν ὅλη ἡ κτίσις: Ἄγγελοι ἔψαλλον εἰς τὸν οὐρανὸν χαρμόσυνον δοξολογίαν, ποιμένες ἀγραυλοῦντες χαρμοσύνως ἀνεμίγνυον τὰς θείας μὲ τὰς ἀνθρωπίνους φωνὰς διὰ νὰ συνεορτάσῃ γῆ καὶ οὐρανός, Βασιλεῖς ἤρχοντο ἐξ Ἀνατολῶν μὲ λίβανον, σμύρναν καὶ χρυσὸν διὰ νὰ προσκυνήσουν τὸν τεχθέντα Βασιλέα. Εἰς τὸ δεύτερον δέ, ὅταν ὁ Θεάνθρωπος ἀπέθνησκεν ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρόν, ἐν μέσῳ δύο ληστῶν, θρῆνος πάντοθεν ἠκούετο, ὁ ἥλιος ἐσκοτίζετο, ἡ γῆ ἐσείσθη, αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, τὸ καταπέτασμα τοῦ Μεγάλου Ναοῦ τῆς Ἱερουσαλὴμ διεσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. Λαμπρὰ νύξ, παγκοσμίου πρόξενος χαρᾶς καὶ γενικῆς ἀγαλλιάσεως ἡ νὺξ τῆς Βηθλεέμ· σκοτεινὴ ἡμέρα ἡ ἡμέρα τοῦ Γολγοθᾶ, λύπης, ἀδημονίας καὶ μαύρων σκέψεων πρόξενος. Ἐκεῖ ἐφάνη ὅλη ἡ εὐεργεσία τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἐδῶ φαίνεται ὅλη ἡ ἀχαριστία τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεόν!

Καὶ πράγματι, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί. Σκεφθῆτε πῶς ἔκαμεν ὁ Θεὸς τὸν

(*) Ὁ παρὼν λόγος ἐξεφωνήθη ἀπὸ τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἄμβωνος κατὰ τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Παρασκευήν, χοροστατούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μετὰ τῶν σεβ. Συνοδικῶν Ἀρχιερέων.

ἄνθρωπον καὶ κυττάξετε πῶς ὁ ἄνθρωπος ἔκαμε τὸν Θεόν! Ὁ Θεὸς μέσα εἰς τὸν Παράδεισον ἔλαβε χῶμα ἀπὸ τὴν γῆν, τὸ ἔπλασε μὲ τὰς χεῖρας Του, τὸ ἐνεψύχωσε μὲ τὴν πνοήν Του, τὸ ἐτίμησε μὲ τὴν εἰκόνα Του καὶ ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον.

Ὁ δὲ ἄνθρωπος, ἐπάνω εἰς τὸν λόφον τοῦ Γολγοθᾶ, παρεμόρφωσε τὸν Θεόν Του, Τὸν ἐπλήγωσε, Τὸν ἐσταύρωσε, Τὸν ἐθανάτωσε μὲ τὸν ἀτιμότερον θάνατον, ὡς ληστὴν ἐν μέσῳ δύο ληστῶν.

«Καὶ ἦλθεν εἰς τὸν Κρανίου τόπον. Τινὲς φασίν, λέγει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, ἐκεῖ τὸν Ἀδὰμ τετελευτηκέναι καὶ κεῖσθαι—ἐν τῷ Κρανίου τόπῳ—καὶ τὸν Ἰησοῦν, ἐν τῷ τόπῳ ἔνθα ὁ θάνατος ἐβασίλευσεν, ἐκεῖ καὶ τὸ τρόπαιον στῆσαι· καὶ γὰρ τρόπαιον ἐξήει βαστάζων τὸν Σταυρὸν κατὰ τῆς τοῦ θανάτου τυραννίδος καὶ καθάπερ οἱ νικηταὶ οὕτω καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῶν ὤμων ἔφερε τὸ τῆς νίκης σύμβολον!»

Σύμβολον νίκης ὁ Σταυρός! Μάλιστα ἀγαπητοί. Τὸ ἐπάρατον σταυροειδὲς σχῆμα τοῦ ξύλου, τὸ ἀπευκταῖον ἄλλοτε σχῆμα, τὸ σύμβολον τῆς ἐσχάτης τιμωρίας τῶν ἀπαισιωτέρων κακούργων, ἔγινε ποθεινὸν καὶ ἐπέραστον σύμβολον τῆς ἡμετέρας σωτηρίας, τῆς θεϊκῆς συγκαταβάσεως, τῆς μετὰ Χριστὸν ἱστορίας τοῦ πολιτισμοῦ. Ἐκαλλώπισε τὰ βασιλικὰ διαδήματα τὸ σταυρικὸν σχῆμα, τὸ ὁποῖον μετὰ φρίκης ἄλλοτε ἠτένιζον οἱ ἔντιμοι πολῖται «καὶ ὅ ἅπαντες ἐπεφρίκεσαν πρώην, τούτου νῦν τὸ σχῆμα οὕτως ἐστὶν ἅπασι περιμάχητον, ὡς πανταχοῦ τοῦτο εὑρίσκεσθαι, παρὰ ἄρχουσι, παρὰ ἀρχομένοις, παρὰ γυναιξί, παρ' ἀνδράσι, παρὰ παρθένοις, παρ' ἐκδεδομέναις εἰς γάμον, παρὰ δούλοις, παρ' ἐλευθέροις! Καὶ γὰρ συνεχῶς αὐτὸ ἅπαντες ἐγχαράττουσιν ἐπὶ τοῦ τῶν μελῶν ἡμῶν ἐπισημοτέρου μέλους καὶ ὥσπερ ἐν στήλῃ ἐπὶ τοῦ μετώπου καθ' ἑκάστην ἡμέραν διατυπούμενον περιφέρουσι». Ἐπὶ τῆς ἱερᾶς τραπέζης, εἰς τὰς χειροτονίας τῶν ἱερέων, εἰς τὴν τέλεσιν τῶν μυστηρίων ὁ Σταυρὸς διαλάμπει. Ὁ σταυρὸς κοσμεῖ τὰς οἰκίας, τὰς ἀγοράς, τὰς ἐρήμους, τὰς ὁδούς, τὰ ὄρη, τὰς νάπας, τοὺς βουνούς, τὴν θάλασσαν, τὰ πλοῖα, τὰς νήσους, τὰς κλίνας, τὰ ἐνδύματα, καὶ αὐτὰ τὰ ὅπλα, τὰς παστάδας, τὰ συμπόσια, τὰ ἀργυρόχρυσα σκεύη, τοὺς τοίχους, τὰ καταπεπονημένα τῶν ἀλόγων σώματα, τὰ σώματα τῶν δαιμονιζομένων. Ὁ σταυρὸς προηγεῖται τῆς ὁδοιπορίας, ὁ σταυρὸς ἐμφανίζεται ὅπλον ἀκαταμάχητον ἐναντίον τοῦ πολέμου, σύμβολον τῆς πανανθρώπινης ἀγάπης, σύμβολον τῆς γενικῆς συναδελφώσεως, ὁδηγὸς τῆς ἄνω εὐδαιμονίας καὶ τοῦ ἐπιγείου ἐναγκαλισμοῦ τῶν ἀνθρώπων!

«Οὐδεὶς αἰσχύνεται, οὐκ ἐγκαλύπτεται ἐννοῶν ὅτι θανάτου τοῦ ἐπαράτου τοῦτο σύμβολον, ἀλλὰ πάντες τούτῳ καλλωπιζόμεθα μᾶλλον ἢ στεφάνοις καὶ διαδήμασι καὶ μυρίαις μαργαριτῶν περιβολαῖς. Οὕτως οὐ μόνον οὐκ ἔστι φευκτός, ἀλλὰ καὶ ποθεινὸς καὶ ἐπέραστος καὶ περισπούδαστος,

ἅπασι καὶ πανταχοῦ διαλάμπων καὶ διεσπαρμένος ἐν τοίχοις οἴκων, ἐν ὀροφῇ, ἐν βίβλοις, ἐν πόλεσιν, ἐν κώμαις, ἐν ταῖς ἀοικήτοις, ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ».

Πολλὰ ἦσαν τὰ εἴδη τῶν βασανιστηρίων. Ξύλα, ἱμάντες, ὄνυχες, μολυβδίδες, διὰ τῶν ὁποίων ἔξεον τὰ σώματα τῶν κακούργων, ἐκρέμων καὶ ἐξέσχιζον τὰ μέλη. Καὶ ποῖος κατεδέχετο νὰ ἐγγίσῃ τὰ ὄργανα αὐτὰ τῆς καταδίκης ἢ νὰ τὰ ψαύσῃ χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ φρικίασιν; Ἀπαίσιοι εἶνε καὶ αὐτοὶ οἱ κατασκευάζοντες τεχνῖται καὶ αὐτοὶ οἱ μεταχειριζόμενοι αὐτὰ δήμιοι! «Μυσάττονται οἱ πλείους, ἔνιοι δὲ καὶ οἰωνίζονται καὶ οὐδὲ τῆς ἀφῆς οὐδὲ τῆς ὄψεως ἀνέχονται, πόρρω φεύγουσιν, ἀποστρέφουσι τὸ ὄμμα!» Τοιοῦτόν τι τὸν παλαιὸν καιρὸν ἦτο καὶ ὁ σταυρός, μᾶλλον δὲ τούτων χαλεπώτερον, διότι ὄχι ἁπλῶς θανάτου, ἀλλὰ τοῦ χειροτέρου καὶ ἐπικαταράτου εἴδους τοῦ θανάτου ἦτο σύμβολον. Πῶς λοιπὸν καὶ διατὶ ἡ τόση ἀλλοίωσις, ὥστε νὰ γίνῃ σύμβολον νίκης, χαρᾶς καὶ ἐλπίδος;

Ἁπλούστατα διότι ἐπάνω εἰς αὐτὸν ἐσταυρώθη ἡ πλάνη καὶ ἡ ἁμαρτία, ἐξεσχίσθη τὸ χειρόγραφον τῶν ἡμετέρων ἀμπλακημάτων, ἐνεκρώθη καὶ συνεσταυρώθη ὁ παλαιὸς καὶ πεπλανημένος ἄνθρωπος!

Καὶ φαινομενικῶς μὲν ἀναγινώσκομεν ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρὸν τὴν ἐπιγραφὴν Ἰησοῦς Ναζωραῖος, Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. ἀόρατος ὅμως ἐπιγραφὴ ἄλλη διαλάμπει μὲ φωτεινὰ πελώρια γράμματα. Ἡ ἐπιγραφὴ αὐτὴ εἶνε: ΑΓΑΠΗ καὶ ΘΥΣΙΑ

Εἶνε δύο λέξεις, ἀδελφοί μου, αἱ ὁποῖαι ἀνέτρεψαν ἄρδην τὴν παλαιὰν νοοτροπίαν τῶν ἀνθρώπων. Ἄγνωστοι ἰδέαι ἕως τότε. Μόνον ἡ φιλοσοφικὴ ἔρευνα τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος εἶχε κατορθώσει νὰ τὰς συλλάβῃ, νὰ ἀνακαλύψῃ τὰ ἴχνη των μέσα εἰς τὸ ἀκανθόσπαρτον ἠθικὸν καὶ διανοητικὸν ἔδαφος τῆς πρὸ Χριστοῦ ἱστορικῆς περιόδου. Τὰς ᾐσθάνθη ὁ φιλόσοφος Ἀνάξαρχος, ὅταν ἀπέθνησε μαρτυρικὸν θάνατον. Τὰς ἐδίδαξεν ὁ Σωκράτης, ὁ ὁποῖος ὡς κορυφὴ τῆς ἀνθρωπίνης διανοήσεως ἐπλησίασε τὰς ἠθικὰς καὶ κοινωνικὰς βάσεις τῆς εὐαγγελικῆς ἰδεολογίας. Τὰς ᾐσθάνθη καὶ τὰς ἐκήρυξεν, ὡς πρόδρομος τοῦ Παύλου, ὁ Πλάτων, ὅταν διὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ λαοῦ ἐζήτει οἱ φιλόσοφοι νὰ βασιλεύσωσιν ἢ οἱ βασιλεῖς νὰ φιλοσοφήσωσι!

Ἀγάπη καὶ θυσία! Θυσία μὲ ἀγάπην, ἀγάπη μέχρις αὐτοθυσίας εἶνε ἰδανικὰ τοῦ Σταυροῦ, ἐν ὀνόματι τοῦ ὁποίου ὁ Χριστιανισμὸς ἐζήτησε νὰ δημιουργήσῃ νέαν ζωὴν καὶ νέαν ἱστορίαν. «Ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμα μου ἵνα καυθήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδέν εἰμι. Καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω οὐδὲν ὠφελοῦμαι!» Καὶ ἐὰν ἄρχω ὅλου τοῦ κόσμου, ἐνδεδυμένος ἐξουσίαν ἄπειρον, ἀγάπην δὲ πρὸς τοὺς ἀρχομένους μὴ ἔχω, οὐδέν εἰμι. Οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν. Οὐχ' οὕτως

δ' ἔσται ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν ἔσται διάκονος ὑμῶν καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος!

Μέγας δὲν εἶνε ὁ ἰσχυρός, ἀλλὰ ὁ ἐνάρετος· καὶ μέγας ἄρχων δὲν εἶνε ὁ ἁπλῶς περιβεβλημένος ἐξουσίαν καὶ ἐξωτερικὸν μεγαλεῖον, ἀλλὰ ὁ θυσιάζων ἑαυτὸν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ λαοῦ του. Μέγας εἶνε ὁ βασιλεὺς Κόδρος, διότι ἐθυσίασεν ἑαυτὸν πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῆς νίκης τῆς ἰοστεφάνου πόλεως. Μέγας ὑπῆρξεν ὁ υἱὸς τῆς Φαιναρέτης, ὁ ὁποῖος ἐθυσίασεν ἑαυτὸν διὰ νὰ δόσῃ ὕψιστον παράδειγμα ὑπακοῆς εἰς τοὺς νόμους τῆς πατρίδος. Μεγάλοι ὑπῆρξαν ὅλοι οἱ μάρτυρες, ὅλοι οἱ χριστιανοί, οἱ θυσιασθέντες ὑπὲρ τοῦ πλησίον καὶ διὰ τὴν δόξαν τοῦ Σταυροῦ.

Ἄπειρον φῶς, ἀδελφοί μου, ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ Σταυροῦ, φῶς φωτίζον καὶ ἁγιάζον πάντα ἄνθρωπον προσερχόμενον εἰς προσκύνησίν του, φῶς ἱλαρὸν ἁγίας δόξης Σταυρωθέντος Θεανθρώπου. Καὶ ἐντεῦθεν ἡ μεγάλη δύναμις τοῦ Σταυροῦ. Δύναμις ἰσχυροτέρα οἱασδήποτε ἄλλης φυσικῆς δυνάμεως, ἠθικῆς ἢ διανοητικῆς ἀνθρώπων ἀξίας.

Μέγα δημιούργημα ὁ οὐρανὸς—λέγει ὁ Μέγας Ἀθανάσιος—καὶ τῆς ὁρωμένης κτίσεως πρῶτον ὑπὸ Θεοῦ εἰς τὸ εἶναι καλούμενος. Μέγα δὲ καὶ θαυμαστὸν τῶν Ἀγγέλων ἡ φύσις. Ἁμιλλᾶται δὲ εἰς λαμπρότητα καὶ ὑπερβαίνει εἰς φῶς ὁ Ἥλιος. Ἐκπλήττει τὴν διάνοιαν ἡ Γῆ κρεμαμένη ἐντὸς τοῦ ἀπείρου θείῳ προστάγματι. Τὶ δ' ἂν τις εἴποι θάλασσαν ἡπλωμένην ὁρῶν καὶ ψάμμῳ μὲν δεδεμένην, πνεύματι δὲ κυβερνωμένην; Ἀλλὰ πάντα μὲν καλὰ καὶ λίαν καλά· ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος τιμήσας τὰ θαυμάσια τῆς φύσεως περισσότερον τοῦ δέοντος κατήντησεν εἰς τὴν ἄγνοιαν τοῦ Δημιουργοῦ καὶ εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν τῶν κτισμάτων. Οὕτω μήτηρ πλάνης ἡ κτίσις ἄκουσα γέγονεν! Ὁ ἄνθρωπος τυφλώττων περιῆγε τὴν κτίσιν καὶ τὸ προσπίπτον ψηλαφῶν προσεκύνει. Εἰς μάτην ὁ οὐρανὸς διηγεῖτο τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Ἀνίσχυρος ὁ Ἥλιος εἰς τὸ νὰ φωτίσῃ πρὸς εὕρεσιν τῆς ἀληθείας. Τὰ φάρμακα τῆς γῆς ἐθεράπευσαν τὸ σῶμα καὶ ἄφινον ἀσθενοῦσαν τὴν ἀνθρωπίνην ψυχήν.

Μόνον ὁ Σταυρὸς κατώρθωσε ὅσα ὅλη ἡ φύσις δὲν κατώρθωνεν ἐπὶ αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ. Ὁ Σταυρὸς ἀπεδείχθη ἰσχυρότερος ὅλης τῆς κτίσεως. Ὁ Σταυρός, δηλαδὴ ὁ Ἐσταυρωμένος, ὁ Μεσίας, ὁ Χριστός, ὁ Σωτήρ, Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Η ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΣ
ΚΑΙ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ ΕΙΣ ΤΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑ

Εἰς τὴν ἱερὰν συγκίνησιν καὶ τὴν κατάνυξιν τῶν ἁγίων ἡμερῶν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἰδιαίτερον θερμὸν τόνον προσέδωκεν ἐφέτος ἡ παρουσία τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος κατόπιν τῆς μακρᾶς Αὐτῆς ἐκ τῶν Πατριαρχείων ἀπουσίας, λόγῳ τῆς ἀσθενείας Αὐτῆς.

Ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν τῶν Βαΐων, εἰς τὰς Ἀκολουθίας τῶν Νυμφίων, τὴν Μεγάλην Πέμπτην μετὰ τῶν Συνοδικῶν ἀρχιερέων, ἀναγνώσασα τὸ Πρῶτον Εὐαγγέλιον, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν Μεγάλην Παρασκευὴν εἰς ἀμφοτέρας τὰς ἀκολουθίας. Τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων τὸν Θεῖον Λόγον ἐκήρυξεν ὁ Ἀρχειοφύλαξ τῶν Πατριαρχείων ἀρχιμανδρίτης Ἱερώνυμος, τὸν δὲ Λόγον τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς ὁ Μητροπολίτης Κυδωνιῶν κ. Ἀγαθάγγελος.

Τὴν νύκτα τῆς Ἁγίας Ἀναστάσεως τὴν θείαν Λειτουργίαν ἐτέλεσεν ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης μετὰ τῶν Ἁγίων Συνοδικῶν Ἀρχιερέων, περιβεβλημένη τὸν Σάκκον τῆς Τιβεριάδος. Παρῆσαν ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Π. Σκέφερης καὶ ὁ Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Μ. Μελᾶς μετὰ τοῦ ἀνωτέρου Προσωπικοῦ τοῦ Προξενείου. Μετὰ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον ἀνεγνώσθη ἡ Πασχάλιος Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις. Τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως καὶ τὴν Κυριακὴν Προσευχὴν ἀπήγγειλεν ὁ Ἄρχων Μέγας Λογοθέτης κ. Κυριακὸς Γκιώκας.

Ἡ τελετὴ τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως ἐτελέσθη οὐχὶ ἐπισήμως, προέστησαν δὲ αὐτῆς οἱ Μητροπολῖται Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Ἰάκωβος, Κυδωνιῶν κ. Ἀγαθάγγελος καὶ Λαοδικείας κ. Μάξιμος. Πάντες οἱ Ἀρχιερεῖς προσῆλθον καὶ ὑπέβαλον τὰς πασχαλίους αὐτῶν προσρήσεις καὶ εὐχὰς πρὸς τὴν Αὐτοῦ Θειοτάτην Παναγιότητα εἰς τὰ Ἰδιαίτερα Πατριαρχικὰ Δώματα, οἱ λοιποὶ δὲ πάντες ὑπέγραψαν εἰς ἐπὶ τούτῳ ἀνοιγὲν Βιβλίον. Προσῆλθον πρὸς ὑποβολὴν συγχαρητηρίων καὶ εὐχῶν ἀντιπροσωπεῖαι τοῦ Παπικοῦ ἐνταῦθα Ἀπεσταλμένου καὶ τῶν ἄλλων φίλων Ἐκκλησιῶν. Καὶ ἀντηλλάγησαν τὰ προσήκοντα ἑόρτια τηλεγραφήματα μετὰ τῶν Μακαριωτάτων Πατριαρχῶν, τῶν Προέδρων τῶν Αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν Ἀρχηγῶν τῶν Φίλων Ἐκκλησιῶν.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ Β΄.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Γεωργίου τοῦ Β΄, ὅστις τόσον ἀδοκήτως ἐπῆλθε τὴν μεσημβρίαν τῆς 1ης Ἀπριλίου, ὑπῆρξε διὰ τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν λαὸν μεγίστη ἐθνικὴ ἀπώλεια. Ἐπελθὼν ἐν μέσῳ τόσων ἐλπίδων διὰ τὴν μεταπολεμικὴν εἰρηνικὴν ἐξέλιξιν τῆς ζωῆς τοῦ ἔθνους Του, ἀπετέλεσε δοκιμασίαν σκληρὰν διὰ τὴν χώραν Του. Ἡ «ἀπὸ τοῦ λαοῦ Του ἔξοδος» δὲν ὑπῆρξεν ἁπλῶς ἀώρως ἐπελθοῦσα πρὸς Κύριον ἐκδημία, ἀλλά, κατὰ τὴν Γραφικὴν ρῆσιν, «σύντριμμα» τουταὐτό, διότι ὁ ἀποιχόμενος Βασιλεύς, ὡς ἐξέχουσα φυσιογνωμία μετὰ τοσούτων ἀρετῶν καὶ φωτεινῶν προσόντων περικεκοσμημένη, εἶχεν ἀποβῆ ἰδιάζον σύμβολον ψυχικοῦ σθένους καὶ ἁγνῶν εἰρηνιστικῶν ἐπιδιώξεων, τόσον διὰ τὴν Ἑλλάδα, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἐχομένην τοῦ ἀνωτέρου πνεύματος τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ ἀνθρωπότητα.

Γεώργιος ὁ Β΄, ἐνσαρκώσας ἐν Ἑαυτῷ τὰς μεγάλας ἀρετὰς τοῦ λαοῦ Του καὶ ἐκπροσωπήσας τὰς ὑψηλοτέρας καὶ τιμιωτέρας παραδόσεις τῆς φυλῆς, τὴν ἀνδρείαν, τὴν ἀποφασιστικότητα, τὸ ἠθικὸν σθένος, τὸ ἀκμαῖον καὶ φλογερὸν πατριωτικὸν φρόνημα, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν ταῖς ἐθνικαῖς συμφοραῖς καὶ ταῖς ἀτομικαῖς δοκιμασίαις καρτερίαν, σχὼν δὲ προσέτι καὶ εὐσεβόφρονα ὅσον καὶ χριστιανικωτάτην ψυχήν, ἐπεσπάσατο δι᾿ Ἑαυτὸν οὐχὶ μόνον τὴν ἀφοσίωσιν τοῦ λαοῦ Του, τὴν παγκόσμιον ἐκτίμησιν καὶ τὸν διεθνῆ θαυμασμόν, ἀλλὰ καὶ τὰς εὐγνώμονας εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις ἰδοῦσα οὐκ ὀλίγα δείγματα τῆς πρὸς αὐτὴν βασιλικῆς προσοχῆς καὶ ἀγάπης δὲν ἀπέκρυψε τὴν ἀμοιβαίως πρὸς τὸ πρόσωπον Αὐτοῦ ὀφειλόμενην ἐκτίμησιν αὐτῆς.

Διὸ καὶ ἐπὶ τῷ Θανάτῳ Του, εἰς ὅσα ὁ εὐσεβὴς ἑλληνικὸς λαὸς χύνει δάκρυα καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δοκιμάζει αἰσθήματα πένθους καὶ συγκινήσεως, αὐθορμήτως προσθέτει καὶ ἡ Μήτηρ Μεγάλη Ἐκκλησία τὰς ἑαυτῆς εὐχὰς ὑπὲρ τῆς ἐν Κυρίῳ ἀναπαύσεως τῆς μακαρίας ψυχῆς τοῦ εὐσεβοῦς Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ δὲ «Ὀρθοδοξία», διερμηνεύουσα τὰ ἐπὶ τῷ πένθει τῆς Ἑλλάδος αἰσθήματα τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, εὔχεται τῷ μὲν εὐσεβεῖ λαῷ τὴν παρὰ Κυρίου παραμυθίαν, τῷ δὲ ἀποιχομένῳ μεγάλῳ νεκρῷ ἀΐδιον

τὴν μνήμην καὶ ἀνεξίτηλον ἀπὸ τὰς ἑλληνικὰς ψυχὰς τὴν μορφήν Του, ὥς τε Ἀνθρώπου καὶ ὡς Βασιλέως, Ὅστις ἀγωνιζόμενος μὲν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος Του δὲν ἔπεσε, νῦν δὲ πεσὼν τὴν μόρσιμον πτῶσιν ἐξακολουθεῖ νὰ ἐμπνέῃ καὶ νὰ ὁδηγῇ τὸν λαόν Του διὰ τοῦ φωτεινοῦ καὶ ἡρωϊκοῦ παραδείγματός Του.

Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΜΕΓ. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΕΙΣ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΕΝΘΟΣ·

Μετὰ βαθείας λύπης ἐγνώσθη εἰς τὸ σεπτὸν Κέντρον ὁ αἰφνήδιος τοῦ βασιλέως τῶν Ἑλλήνων θάνατος, ὅστις ἐπῆλθε κατὰ τὰς πρώτας μεταμεσημβρινὰς ὥρας τῆς 1ης Ἀπριλίου. Τὴν ἐπιοῦσαν, 2αν Ἀπριλίου, προτροπῇ καὶ ἀδείᾳ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, συνῆλθεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος, ἥτις μετὰ λύπης ἀκούσασα τὴν εἴδησιν ἐδεήθη ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀοιδίμου Βασιλέως, εἶτα δὲ προῆλθεν εἰς τὴν λῆψιν τῶν σχετικῶν ἀποφάσεων ἐπὶ τῆς συμμετοχῆς τῆς Μεγ. Ἐκκλησίας εἰς τὸ πένθος τῆς Ἑλλάδος, ὁρίσασα ὅπως σταλῶσι συλλυπητήρια τηλεγραφήματα τῇ Α. Μ. τῷ νέῳ Βασιλεῖ τῶν Ἑλλήνων Παύλῳ τῷ Α', ταῖς Α. Ἐξ. τῷ Προέδρῳ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῷ Ὑπουργῷ τῶν Ἐξωτερικῶν, καὶ τῇ Α. Μακαριότητι τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Δαμασκηνῷ· ὅπως ψαλῇ τῇ Κυριακῇ, 6ῃ Ἀπριλίου, ἡμέρᾳ τῆς κηδείας τοῦ Βασιλέως καὶ περὶ ὥραν 12ην ἐπίσημον Τρισάγιον ὑπὸ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ὅπως εἰδικὴ Συνοδικὴ ἐπιτροπή, ἐκ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Προύσης κ. Πολυκάρπου, Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντίνου καὶ Λαοδικείας κ. Μαξίμου, παραστῇ εἰς τὴν κηδείαν τοῦ Βασιλέως ἐν Ἀθήναις, ἐκφράζουσα τὰ ἐπὶ τῷ θανάτῳ συλλυπητήρια τῆς Ἐκκλησίας, προσέτι δὲ ὅπως ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα Ἑλληνικοῦ Προξενείου τελεσθησομένῳ τῇ 8ῃ Ἀπριλίου, ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῆς Ἁγίας Τριάδος Σταυροδρομίου ἐπισήμῳ ἐπιμνημοσύνῳ Δεήσει μετάσχῃ ἡ Ἐκκλησία διὰ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος κ. Θωμᾶ, Περγάμου κ. Ἀδαμαντίου καὶ Χαλδίας κ. Κυρίλλου, οἵτινες καὶ ὡρίσθησαν ὅπως προστῶσι τοῦ ἐπὶ τούτῳ Τρισαγίου.

ΤΟ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΣΕΠΤΩ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΩ ΝΑΩ ΤΡΙΣΑΓΙΟΝ.

Τὴν Κυριακήν, 6ην Ἀπριλίου, ἡμέραν τῆς κηδείας τοῦ ἀοιδίμου Βασιλέως Γεωργίου, ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἐτελέσθη, εὐθὺς ἅμα τῷ πέρατι τῆς Θείας Λειτουργίας, τὸ ἐπίσημον ἀπὸ μέρους τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας Τρισάγιον. Τούτου προέστη ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ τῶν σεβ. συνοδικῶν Ἀρχιερέων, παρέστησαν δὲ ὁ Γενικὸς Πρόξενος τῆς

Ἑλλάδος, ἐντιμ. κ. Μιχαὴλ Μελᾶς μετὰ τῆς εὐγεν. Κυρίας του, οἱ Τμηματάρχαι τοῦ Προξενείου, ὁ Ναυτικὸς Ἀκόλουθος τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ Πρεσβείας ἐντιμ. κ. Θ. Βουτσαρᾶς ἐν στολῇ, ἐκ τῶν Ὀφφικιάλων ὁ Ἄρχ. Μ. Λογοθέτης ἐξ. κ. Κυριακὸς Γκιώκας, οἱ ἐντιμ. Ἄρχ. Μεγ. Ρεφερενδάριος, Πρωτονοτάριος καὶ Ἱερομνήμων, οἱ λοιποὶ Ὀφφικιάλοι, τὸ Προεδρεῖον τοῦ ἐνταῦθα Συνδέσμου Ἑλλήνων Πολιτῶν, ἡ Κεντρικὴ Ἐφορεία Σταυροδρομίου, πλεῖστοι ἐπίσημοι καὶ πλῆθος λαοῦ ἐκ τῆς ἐνταῦθα ἑλληνικῆς παροικίας. Ἅμα τῷ πέρατι τοῦ κατανυκτικοῦ Τρισαγίου ἡ Α. Θ. Παναγιότης καὶ οἱ Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς συνελυπήθησαν τὸν ἐντιμ. Γενικὸν Πρόξενον τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῷ πένθει τῆς χώρας αὐτοῦ.

Η ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΕΝ ΤΗ ΚΗΔΕΙΑ.

Τὴν Πέμπτην, 3ην Ἀπριλίου, ἀνεχώρησε σιδηροδρομικῶς διὰ Θεσσαλονίκην καὶ ἐκεῖθεν ἀεροπορικῶς δι' Ἀθήνας ἡ ἐκ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Προύσης, Εἰρηνουπόλεως καὶ Λαοδικείας ἀπαρτιζομένη Πατριαρχικὴ ἐν τῇ Κηδείᾳ τοῦ ἀοιδίμου Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Ἐπιτροπή. Αὕτη, τῇ 6ῃ Ἀπριλίου, ἡμέρᾳ τῆς κηδείας, περὶ τὴν 9ην ὥραν, ἀνέγνω Τρισάγιον ἐπὶ τῆς σοροῦ τοῦ Βασιλέως, κειμένης ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ, παρέστη δέ, ἐν τιμητικῇ διακρίσει, εἰς τὴν κηδείαν καὶ τὴν ἐκφορὰν τοῦ βασιλικοῦ σκήνους, ἐκφράσασα τὴν ἐπὶ τῷ θανάτῳ βαθεῖαν λύπην τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας τῇ Α. Μ. τῷ Βασιλεῖ, τῇ Ἐντίμῳ Αὐτοῦ Κυβερνήσει, τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῷ εὐσεβεῖ ἑλληνικῷ λαῷ.

Η ΕΝ ΤΩ ΝΑΩ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ ΤΕΛΕΣΘΕΙΣΑ ΕΠΙΜΝΗΜΟΣΥΝΟΣ ΔΕΗΣΙΣ.

Τὴν Τρίτην, 8ην Ἀπριλίου, ἐτελέσθη ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα Γενικοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου ἐπίσημος ἐπιμνημόσυνος Δέησις ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τῆς Ἁγίας Τριάδος Σταυροδρομίου. Τῆς Δεήσεως ταύτης, διεξαχθείσης μετὰ πολλῆς ἐπισημότητος καὶ τιμηθείσης διὰ τῆς παρουσίας τῶν Κυβερνητικῶν Ἀρχῶν τῆς Περιφερείας καὶ ὁλοκλήρου τοῦ Διπλωματικοῦ Σώματος τῆς Πόλεως, προέστησαν, κατὰ τὴν σχετικὴν Συνοδικὴν ἀπόφασιν, οἱ σεβ. Μητροπολῖται Χαλκηδόνος, Περγάμου καὶ Χαλδίας. Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἀντεπροσώπευσεν ὁ σεβ. Μητροπολίτης Σάρδεων κ. Μάξιμος, Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου.

ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΤΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΩΣ ΘΕΜΕΛΙΟΝ ΤΟΥ ΟΙΚΟΔΟΜΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗΝ ΜΑΣ, ἡ ὁποία διακρίνεται διὰ τὸν ὑλιστικόν της βίον καὶ τὴν πρακτικήν της ἀθεΐαν, συχνὰ ἀκούομεν πολλοὺς νὰ ἐπαναλαμβάνουν τὰ ἑξῆς λόγια· τὰ διδάγματα τοῦ Χριστοῦ, αἱ θρησκευτικαὶ καὶ ἠθικαὶ διδασκαλίαι τοῦ Εὐαγγελίου δὲν εἶνε οὔτε κατάλληλοι, οὔτε ἀρκετὰ στερεαὶ ὥστε νὰ βαστάσουν τὸ οἰκοδόμημα, κάτω ἀπὸ τὸ ὁποῖον θὰ στεγασθοῦν αἱ σύγχρονοι ἀπαιτήσεις τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας. Ζητοῦν νέα θεμέλια, νέα οἰκοδομήματα, τὰ ὁποῖα νὰ εἶναι περισσότερον ἀντάξια τοῦ σημερινοῦ πολιτισμένου ἀνθρώπου, περισσότερον πρόσφορα διὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ καὶ τῆς ἀτομικῆς βόμβας. Ἀτενίζοντες πρὸς δῆθεν νέους ἠθικοὺς καὶ ἀνθρωπιστικοὺς ὁρίζοντας, περιφρονοῦν τὴν θρησκείαν «τοῦ πρᾴου καὶ ταπεινοῦ τῇ καρδίᾳ Ἰησοῦ» ὡς πρᾶγμα παλαιόν, ἔξω ἀπὸ τὴν μόδαν, καὶ ὄχι μόνον ἄχρηστον, ἀλλ' ἀκόμη καὶ ἐπιζήμιον. Τῆς τοιαύτης κατηγορίας οἱ ἄνθρωποι – οἱ ὁποῖοι δὲν ζοῦν σύμφωνα μὲ ἀρχὰς καὶ πεποιθήσεις ποὺ ἐσχημάτισαν ἐκ τῶν προτέρων, ἀλλὰ μορφώνουν περὶ ζωῆς ἰδέας, ποὺ ὑπαγορεύονται ἀπὸ τὸν τρόπον τῆς ζωῆς τὴν ὁποίαν ἤδη διάγουν—ἀπομακρύνονται ἐν τῇ πράξει ἀπὸ τὸν Χριστόν. Τὰ ὑψηλά, ἀνθρωπιστικὰ καὶ θεῖα διδάγματα τῆς χριστιανικῆς θρησκείας δὲν ἀποτελοῦν δι' αὐτοὺς στοιχεῖα τῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς ἀγωγῆς τοῦ ἀτόμου. Ἡ ἱερά, κατ' αὐτούς, καὶ ζωογόνος πνοὴ τοῦ Εὐαγγελίου δὲν πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὴ οὔτε εἰς τὴν οἰκογενειακὴν ἑστίαν, οὔτε εἰς τοὺς κοινωνικοὺς θεσμούς.

Ὅταν τις κατακρημνίζῃ ἕνα οἰκοδόμημα, καὶ μάλιστα εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν σφαῖραν, πρέπει ἀμέσως νὰ κτίσῃ ἕνα ἄλλο. Εἰς τὸν ὑλικὸν κόσμον ἡ οἰκοδομὴ ἑνὸς νέου οἰκοδομήματος, ὁσονδήποτε ἀναγκαία καὶ ἂν εἶναι, δὲν γίνεται ἐντὸς στιγμῶν τινών. Εἰς τὸν κόσμον τῶν σκέψεων καὶ τῶν αἰσθημάτων, εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἔσω ἀνθρώπου, ἰσχύουν ἄλλοι νόμοι καὶ ἄλλη τάξις πραγμάτων. Εἰς τὴν θέσιν τοῦ κατακρημνιζομένου θρησκευτικοῦ οἰκοδομήματος πρέπει νὰ κτισθῇ ἕνα ἄλλο καὶ ἀμέσως. Ἂν δὲν εὑρεθῇ ἕνα πρόχειρον ὁπωσδήποτε κατάλληλον ὑλικὸν οἰκοδομῆς, θὰ κτισθῇ τὸ οἰκοδόμημα μὲ τὸ κενόν, τὸ παράσιτον αὐτὸ τῆς ἀπαισιοδοξίας καὶ τῆς ἀναρχίας. Εἰς τὸ κενὸν αὐτὸ μετεωρίζονται καὶ περιπλανῶνται πολλαὶ λεγεῶνες τῆς σημερινῆς νεολαίας. Ἀλλὰ καὶ ἡ οἰκοδομὴ ποὺ γίνεται χωρὶς τὰ χριστιανικὰ ὑλικὰ ὁδηγεῖ εἰς τὰ ἴδια σχεδὸν ἀποτελέσματα. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶπε· «θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ

τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός» (Α. Κορινθ. Γ΄. 11). Ὅπου ἀπουσιάζει αὐτὸ τὸ θεμέλιον ἐκεῖ ἐπικρατεῖ ἡ ἄρνησις, ἡ ἀνατροπή, ἡ καταστροφή. Πλεῖστα γεγονότα τῆς ἐποχῆς μας χρησιμεύουν ὡς τρανὴ ἀπόδειξις τῆς ἀληθείας αὐτῆς.

Ἐκεῖνος πού ἀνατρέφεται καὶ διαπαιδαγωγεῖται χωρὶς νὰ ἀναγνωρίζῃ μίαν ἀρχὴν διοικοῦσαν καὶ προνοοῦσαν ἐν τῷ ἀπείρῳ σύμπαντι, αὐτὸς δὲν θὰ δοκιμάσῃ καμμίαν δυσκολίαν εἰς τὸ νὰ ἀρνηθῇ ἀρχὸς καὶ ἐξουσίας ἐν τῇ γῇ ταύτῃ. Τὸ ἴδιον χέρι πού καταρρίπτει τὴν ἀρχὴν ἐν τῷ οὐρανῷ, ἐπιχειρεῖ νὰ κατακρημνίσῃ καὶ νὰ καταλύσῃ τούς ἄρχοντας ἐν τῇ γῇ. Ἄνθρωπος πού τολμᾷ μίαν τοιαύτην κατάλυσιν δὲν ἠμπορεῖ νὰ σεβασθῇ τὴν οἰκογένειαν, δὲν μᾶς δίδει ἀσφαλεῖς ἐγγυήσεις διὰ τὴν πρὸς τὰ τέκνα του ἀκραιφνῆ ἀγάπην· μιὰ μητέρα π. χ. μὲ τοιαύτας ἀρχὰς μᾶς ὑπενθυμίζει τὴν Νόραν τοῦ Ἴψεν, πού ἐγωϊστικώτατα θέτει εἰς τελευταίαν μοῖραν τὰ πρὸς τὰ τέκνα της καθήκοντα. Τοιούτου εἴδους ἀνατρεπτικαὶ ἀρχαὶ καὶ πεποιθήσεις συντελοῦν εἰς τὴν πρόχειρον διάλυσιν τοῦ συζυγικοῦ δεσμοῦ καὶ εἰς τὸν αὐθαίρετον τερματισμὸν τῆς ζωῆς. Κοινωνιολόγοι καὶ ἠθικολόγοι μεγάλου κύρους ἀπέδειξαν μὲ στατιστικὰς τὴν σχέσιν πού ὑπῆρχεν μεταξὺ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διαζυγίων καὶ αὐτοκτονιῶν. Τὰ διαζύγια αὐξάνουν ἁλματωδῶς ἐκ παραλλήλου πρὸς τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν αὐτοκτονιῶν. Καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις ὑπάρχει τὸ κυριώτερον αἴτιον: ἡ ἀπουσία τοῦ ἰσχυροῦ θεμελίου τῆς ζωῆς· ἐλλείπει ἡ πρὸς τὸ θεῖον πεποίθησις, ἡ ὁποία ἐνθαρρύνει τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν συγκρατεῖ εἰς τὰς τρομερὰς τρικυμίας τῆς ζωῆς του. Εἶχε δίκαιον ὁ προφητάναξ Δαβὶδ ὅταν ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Θεόν, τὸν Δημιουργὸν καὶ Προνοητήν τοῦ παντός, ἐβόα: «οἱ μακρύνοντες ἑαυτοὺς ἀπὸ σοῦ ἀπολοῦνται» (ψαλμ. 72, 27). Βυθίζονται, χάνονται ὡσὰν τὰ πλοιάρια ἐκεῖνα πού πλέουν εἰς τὸ ταραγμένον πέλαγος χωρὶς πηδάλιον καὶ ἀνερμάτιστα. Δὲν ἔχουν εἰς τὴν τρικυμιώδη αὐτὴν ζωὴν τὰ ὅπλα τοῦ δικαίου, ὡς λέγει ὁ θεῖος Χρυσόστομος, «τὴν ὑπομονήν, τὴν καρτερίαν καὶ τὴν φιλοσοφίαν». Μακρὰν ἀπὸ τὰ Εὐαγγελικὰ διδάγματα, μακρὰν ἀπὸ τὴν χάριν τοῦ Χριστοῦ, αἰσθανόμεθα τούς ἑαυτούς μας κατωτέρους, ὑπανθρώπους· ἐνῷ ὅταν ἐπικοινωνῶμεν μὲ τὸ Ἄπειρον, ὅταν μὲ τὰ νοητὰ πτερὰ ἀναβαίνωμεν πρὸς τὰ μυστηριώδη ὕψη τοῦ νοητοῦ κόσμου γινόμεθα ὑπεράνθρωποι. Τότε αἰσθανόμεθα τὴν ἔννοιαν τῆς φράσεως «ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ». Καταρρίπτομεν λοιπὸν τὸν Χριστὸν ὡς θεμέλιον τῆς ζωῆς μας, σημαίνει: ἀποβάλλομεν ἀπὸ τὴν ἐσωτερικήν μας ὕπαρξιν ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς ἠθικῆς ἀνωτερότητος.

Ὁ προφήτης Ἠσαΐας ἔχων ὑπ' ὄψιν τὴν ἀπὸ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἀπομάκρυνσιν τοῦ ἰουδαϊκοῦ λαοῦ καὶ τὸ κατάντημα εἰς τὸ ὁποῖον κατέ-

ληξε συνεπείᾳ τῆς ἀπομακρύνσεως αὐτῆς ὡς πρὸς τὴν κατάστασιν τῆς συνειδήσεώς του καὶ τῆς καθόλου ἐσωτερικῆς του ὑπάρξεως, ἔλεγεν ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ ὁμιλῶν· «ἦλθον καὶ οὐκ ἦν ἄνθρωπος· ἐκάλεσα καὶ οὐκ ἦν ὁ ὑπακουσόμενος» (50, 22). Ἐζήτησε τὸν ἄρτιον, τὸν χρηστὸν ἄνθρωπον· ἐζήτησε τὸν ἄξιον τοῦ ὀνόματος τούτου ἄνθρωπον· ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ὁ μὲν φιλόσοφος Διογένης ἐζήτει μὲ τὸν φανὸν ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ, ὁ δὲ ποιητὴς Μένανδρος ὠνόμασε «χάριεν πρᾶγμα» («ὡς χάριεν ἐσθ' ἄνθρωπος ὅταν **ἄνθρωπος** ᾖ»). Ἐζήτει τὸν ἄνθρωπον πού ἔχει εἰς τὸ οἰκοδόμημα τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ του βίου θεμέλιον τὸν Θεόν. Αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, πού θέτει ὡς θεμέλιον τῆς ζωῆς του τὸν Χριστόν, εἶχεν ὑπ' ὄψιν καὶ ὁ θεῖος Χρυσόστομος ὅταν ἐδίδασκε· «ἐλθὲ καὶ γενοῦ ἄνθρωπος ἵνα μὴ ἐπιψεύδηταί σου ἡ προσηγορία τῆς φύσεως... ἄνθρωπος εἶσαι, ἀλλ' ἄνθρωπος μὲν τὸ ὄνομα πολλάκις, οὐκ ἄνθρωπος δὲ τὸ φρόνημα» (Migne, Ε. Π. τόμ. 55. στ. 501).

Ἐφόσον ὁ ἄνθρωπος δὲν ὑπακούει εἰς τὴν φωνὴν τοῦ θείου καὶ δὲν αἰσθάνεται κρούσεις ἀπὸ τὴν συνείδησίν του, τὸν ἀντίλαλον αὐτὸν τῆς φωνῆς τοῦ Ἀπείρου, κατ' ἀνάγκην θὰ ἀκούσῃ ἄλλας φωνάς. Θὰ ἀκούσῃ φωνὰς πού προέρχονται ἀπὸ ὑλιστικὰς ἀντιλήψεις τῆς ζωῆς. Θὰ ὑποστῇ μοιραίως τὴν φθορὰν τοῦ ἔσω ἀνθρώπου. Ὁ ἀντίκτυπος τῆς ἠθικῆς καταρρεύσεως τοῦ ἀτόμου θὰ γίνῃ αἰσθητὸς καὶ εἰς τὴν οἰκογενειακήν, τὴν κοινωνικὴν καὶ τὴν ἐθνικὴν ζωήν. «Τὰ γὰρ ἔθνη, βροντοφωνεῖ ὁ ἴδιος Ἡσαΐας, καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν, οἵτινες οὐ δουλεύσουσί σοι ἀπολοῦνται, καὶ τὰ ἔθνη ἐρημίᾳ ἐρημωθήσονται» (60. 12, 22).

Τόσον ὁ ἱστορικὸς Πολύβιος, ὅσον καὶ ὁ Βοσσουέτος—ἂν καὶ κάπως διαφόρως—ἐξετάζοντες τοὺς λόγους τῆς ἀκμῆς καὶ παρακμῆς τῶν ἐθνῶν, ἐζήτησαν τὰ βαθύτερα αἴτια. Ὡς τοιαῦτα εὗρον τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ βάσεις. Διὰ νὰ διατηρηθῇ ἐπὶ μακρὸν ἕνα ἐθνικὸν οἰκοδόμημα ἀνάγκη νὰ στηρίζεται ἐπάνω εἰς ἰσχυρὰ ἠθικὰ θεμέλια. «Ὥσπερ πλοίου καὶ οἰκίας καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατ' εἶναι δεῖ, οὕτω τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ***ἀληθεῖς καὶ δικαίας***» ἐκήρυττε ὁ ρήτωρ Δημοσθένης εἰς τοὺς συμπατριώτας του τῶν Ἀθηνῶν ἀναλύων τὸν τρόπον τῆς αὐξήσεως καὶ τῆς κατακτητικῆς προόδου τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Φιλίππου.

Μεγίστη ἀλήθεια, αὐτοαλήθεια, ὑπερτάτη δικαιοσύνη, αὐτοδικαιοσύνη, εἶνε ὁ Θεός. «Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδός, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» εἶπεν ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς. Δικαιοσύνη, ἀλήθεια, πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ φωτεινὰ αὐτὰ ἀπαυγάσματα τοῦ Ἡλίου τῆς Δικαιοσύνης, τοῦ Χριστοῦ, πρέπει νὰ ἀποτελοῦν τὸ κυριώτερον περιεχόμενον τῆς ζωῆς μας, τὸ θεμέλιον τοῦ ἠθικοῦ μας οἰκοδομήματος. Εἶνε ἀπὸ τὴν εὐαγγελικὴν πέτραν· «τεθεμε-

λίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν». Ὅταν ρίπτωμεν τὸ θεμέλιον αὐτὸ δὲν κρημνίζομεν μόνον τὸ οἰκοδόμημα τῆς ἀτομικῆς ἠθικῆς μας ζωῆς, ἀλλὰ κατακρημνίζομεν τὰς βάσεις τοῦ οἰκογενειακοῦ καὶ κοινωνικοῦ οἰκοδομήματος. Ἂς μὴ λησμονοῦν οἱ γονεῖς ὅτι ὅταν ἀποδιώκουν τὸν Χριστὸν ἀπὸ τὸ σπῆτί των, ἀπὸ τὸ σχολεῖον, ἐξορίζουν τὴν γαλήνην καὶ τὴν εὐτυχίαν ἀπὸ τὴν οἰκογένειάν των. Χάνεται τὸ ἠθικὸν καὶ πνευματικὸν ἅλας τῆς Εὐαγγελικῆς χάριτος, τὸ ἅλας ποὺ προφυλάσσει ἀπὸ τὴν σῆψιν καὶ τὴν φθοράν. Εὐτυχεῖς ὅσοι στέκονται τεθεμελιωμένοι ἐπάνω εἰς τὸν εὐαγγελικὸν βράχον· δὲν τοὺς φθάνει, δὲν τοὺς προσβάλλει κανένα κῦμα ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὴν ταραγμένην θάλασσαν τῆς ζωῆς αὐτῆς. Αὐτοὶ εἶνε ἥσυχοι, ἤρεμοι, ἀπρόσβλητοι, διότι ζοῦν κατὰ τρόπον τοιοῦτον ὥστε νὰ ἠμποροῦν νὰ ἐπαναλαμβάνουν μὲ πεποίθησιν· «θεμέλιον ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι, παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός».

† Ο ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ο ΕΝ ΒΥΖΑΝΤΙΩι
ΝΑΟΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 24)

Α΄) Ἐν τῷ ἡρῴῳ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου «ἰδιαζούσῃ στοᾷ ἣν ἐπὶ τῇ ταφῇ τοῦ πατρὸς αὐτὸς (ὁ Κωνστάντιος) ᾠκοδόμησεν», ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Μ. Κωνσταντίνου ἐντὸς πορφυροχρόου λάρνακος, κειμένης πρὸς ἀνατολάς. Ἡ λάρναξ ἦν τετράπλευρος «μετρίως δὲ ἐπιμήκης, ἀλλ᾽ οὐκ ἰσόπλευρος· λόγος δὲ καὶ Ἑλένην τὴν τούτου μητέρα συντεθαῦθαι αὐτῷ» 20). «Ὁ τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ δομήτορος τοῦ νεὼς πρὸς μεσημβρίαν, πορφυρόχρους καὶ οὗτος, ἀλλ᾽ οὐ τὰ πάντα τῷ πατρικῷ τύμβῳ παρόμοιος· ὁ πρὸς ἄρκτον καὶ ἀντικρὺ παρόμοιος Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου· ὁ πρὸς ἀνατολὰς καὶ τούτου ἔγγιστα κείμενος Πουλχερίας τῆς Περιβοήτου δομητρίας τῆς μονῆς τῶν Ὁδηγῶν· ὁ ἄλλος τῆς βασιλίσσης Θεοφανῶ (+ 893), συζύγου Λέοντος Σοφοῦ· ὁ ἄλλος Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου, τοῦ Ζήνωνος, Ἀναστασίου τοῦ Δικόρου, Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος, Νικηφόρου Φωκᾶ, καὶ Κωνσταντίνου ἀδελφοῦ τοῦ Βουλγαροκτόνου» 21).

Καὶ οὗτοι μὲν οἱ τάφοι, κατὰ τὸν Μεσαρείτην, οἱ ἐν τῷ ἡρῴῳ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου ἀποκείμενοι, «διὰ τὸ πολυχωρότερον πυκναῖς ταῖς περεκύκλῳ στωϊκαῖς γωνίαις κατατεμνόμενον».

Β΄) Ἐν δὲ τῷ ἡρῴῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ «ὅπερ καὶ χῶρος θρηνητικὸς καλεῖται» ἦσαν οἱ τάφοι Ἰουστινιανοῦ τοῦ Μεγάλου πρὸς ἀνατολάς. Ὁ ἐγγὺς καὶ πρὸς ἄρκτον Ἰουστίνου, εἶτα τοῦ Ἡρακλείου, τοῦ Θεοφίλου (ὁ πράσινος), εἶτα τῆς Θεοδώρας «οὗτος ὁ σαρδώνιος λίθος, τῆς βασιλίσσης τῆς σώφρονος, ἧς ἔργον ὁ περίδοξος τῶν θεοκηρύκων οὗτος νεὼς καὶ

---

20) Ἴδε καὶ **Σάθα**, Μεσαίων. Βιβλ., τ. Ζ, 54. 7.

21) Πρβλ. καὶ ***Πορφυρογεννήτου***, Ἔκθεσις Ι, 643, ἐκδ. Βόνν. Ὁ ἀνώνυμος τοῦ Σάθα (ἔνθ᾽ ἀνωτ. σ. 57, 6,) ἀναφέρει ὅτι καὶ τὸ σῶμα Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραβάτου μετεκομίσθη εἰς Κωνσταντινούπολιν «καὶ ἐτέθη ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων ἐν τῷ ἀρκτώῳ μέρει, ***ἐν ἡρῴῳ ἰδίῳ***, ἐν τάφῳ πορφυρῷ κυλινδροειδεῖ». Ὁμοίως καὶ τὸ τοῦ Ἰοβιανοῦ σῶμα, τοῦ διαδεχθέντος Ἰουλιανὸν τὸν Παραβάτην, «ἐν τῇ στοᾷ τῶν ἁγ. Ἀποστόλων, ἐν λάρνακι πορφυρᾷ ἰσομεγέθει τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου» (ἔνθ᾽ ἀνωτ. σ. 57, 25).

περίοπτος· περὶ δὲ τῶν λοιπῶν τί καὶ μελετέον ἡμῖν, ὧν αἱ μνῆμαι τοῖς τάφοις συγκατεχώσθησαν;» [22].

Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τῶν Ἁγ. Ἀποστόλων ἐτελέσθησαν τῇ 28 Ἰουνίου τοῦ 547 (κατὰ τὸν Προκόπιον) [23] ἢ τῷ 550 (κατὰ τὸν Θεοφάνην) [24], ἰνδικτιῶνος ιγ', μεγαλοπρεπῶς ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Μηνᾶ, μεταβάντος εἰς τὸν ναὸν διὰ βασιλικοῦ χρυσοῦ ὀχήματος καὶ ἐπὶ τῶν γονάτων κρατοῦντος τὰς τρεῖς θήκας τῶν λειψάνων, Ἀνδρέου, Λουκᾶ καὶ Τιμοθέου, ἄλλου χρυσοῦ ὀχήματος προηγουμένου ἔμπροσθεν.

Ὁ κατὰ τὴν τιμὴν δεύτερος οὗτος μετὰ τὴν Ἁγίαν Σοφίαν ναὸς τῆς πρωτευούσης, ὁ συγκεντρώσας ἐν ἑαυτῷ τὰ ἱερὰ λείψανα τῶν ἐν ἁγιότητι τελειωθέντων πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως ἀπέβη καὶ πατριαρχικὸν ἡρῷον ἐν ᾧ ἐτελοῦντο αἱ ἐτήσιοι αὐτῶν συνάξεις μετὰ καὶ τῶν βασιλικῶν οἴκων τῶν αὐτόθι κειμένων καὶ ἡγιασμένων, ἐξ ὧν οἱ Συναξαρισταὶ ἀναγράφουσι τὰς ἑξῆς :

α) Ἀγαπητοῦ πάπα Ρώμης (Ἀπρ. 18). Κατὰ τὸν ἀνώνυμον τοῦ Σάθα (Μεσ. Βιβλ. τ. Ζ, 96) ὁ Ἀγαπητὸς ἀπέθανεν ἐν Κ)πόλει καὶ ἐτάφει εἰς τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους.

β) Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου (Νοεμ. 30) ἔνθα καὶ τὸ τίμιον αὐτοῦ κατέκειτο λείψανον.

γ) Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου (Ἰανουαρ. 25) ἔνθα καὶ τὸ τίμιον αὐτοῦ κατέκειτο λείψανον [25].

δ) Εἰρήνης καὶ Πουλχερίας τῶν βασιλισσῶν (Αὐγ. 7 καὶ 13).

ε) Εὐδοκίας τῆς βασιλίσσης (Αὐγ. 13).

---

[22]) Heisenberg, ἔνθ' ἀνωτ., σ. 85—87. Ἐν τῇ Ἐκθέσει τοῦ Πορφυρογεννήτου ἀριθμοῦνται καὶ ἄλλαι λάρνακες καὶ λαρνάκια βασιλισσῶν, πριγκήπων καὶ πριγκηπισσῶν. Δύο ἄλλοι Κατάλογοι τῶν ἐν τῷ ἡρῴῳ λειψάνων ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ Ducange (Const. Christ. IV, 109 κ. ἑξ.) καὶ τοῦ Banduri (Imp. Orient. I. 121 κ. ἑξ.) περιέχοντες διάφορον ἀριθμὸν τῶν ἐν τῷ ἡρῴῳ σαρκοφάγων.

[23]) Περὶ κτισμάτων, σ. 189.

[24]) Κεφ. Α', 352.

[25]) Ὁ ἀνώνυμος τοῦ Σάθα (Μεσ. Βιβλ. τ. Ζ, 153, 3) ἀφηγούμενος τὰ τῆς ἀνακομιδῆς τοῦ σώματος Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἀπὸ Ναζιανζοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν, γενομένης ἐπὶ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου, λέγει ὅτι αὕτη ἐγένετο «μετὰ λαμπροτάτης λιτῆς, αὐτοῦ τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ πατριάρχου καὶ τῆς συγκλήτου καὶ τοῦ κοινοῦ πλήθους πεζῇ λιτανευόντων ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἔσωθεν τοῦ ἱεροῦ βήματος προπεμφθέντος ἱεροπρεπῶς κατατίθεται· καὶ ἐπληρώθη τὸ ρηθὲν ὑπ' αὐτοῦ ὅτε τῆς πόλεως ἐξήρχετο ἐν τῷ συντακτηρίῳ προφητικὸν λόγιον : Χαίρετε Ἀπόστολοι, ἡ καλὴ μετοικεσία». Τὴν κάραν τοῦ ἁγίου κατέθηκεν ὁ Πορφυρογέννητος εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Ἀναστασίας.

στ) Θεοφανοῦς τῆς βασιλίσσης (Δεκεμ. 16), ἔνθα καὶ τὸ τίμιον αὐτῆς λείψανον [26].

ζ) Ἰουστινιανοῦ βασιλέως (Αὐγ. 2) καὶ Θεοδώρας τῆς Αὐγούστης (Νοεμ. 14) [27].

η) Ἰουστινιανοῦ βασιλέως τοῦ νέου (Ἰουλ. 15).

θ) Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου (Ἰανουαρ. 27), ἔνθα καὶ τὸ ἅγιον αὐτοῦ λείψανον ὑπὸ τὸ θυσιαστήριον τοῦ ναοῦ [28].

ι) Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης (Μαΐου 21).

ια) Κωνσταντίνου καὶ Μαρκιανοῦ τῶν βασιλέων (Νοεμ. 28).

ιβ) Κωνσταντίνου βασιλέως τοῦ νέου (Σεπτεμ. 3).

ιγ) Λουκᾶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ (Ὀκτ. 18), ἔνθα καὶ τὸ ἅγιον λείψανον κατέκειτο.

ιδ) Μαξίμου πατριάρχου Κ)πόλεως (Ἀπριλ. 21).

ιε) Μαρκιανῆς βασιλίσσης (Ἰανουαρ. 27).

ιστ) Μεθοδίου πατριάρχου Κ)πόλεως (Ἰουλ. 3) ἔνθα, ἐν ἰδίῳ εὐκτηρίῳ τὸ τίμιον αὐτοῦ λείψανον.

ιζ) Νικηφόρου πατριάρχου Κ)πόλεως (Ἰουν. 2), ἔνθα καὶ τὸ τίμιον αὐτοῦ λείψανον. Ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ ἐτελεῖτο καὶ ἡ σύναξις κατὰ τὴν ἀνακομιδὴν τῶν λειψάνων αὐτοῦ (Μαρτ. 13).

ιη) Πέτρου καὶ Παύλου τῶν ἀποστόλων (Ἰουν. 29).

ιθ) Σπυρίδωνος Τριμυθοῦντος (Δεκεμβ. 12), ἔνθα καὶ τὸ τίμιον αὐτοῦ λείψανον κατέκειτο.

κ) Στεφάνου πατριάρχου Κ)πόλεως (Ἰουλ. 8) ἔνθα καὶ τὸ τίμιον αὐτοῦ λείψανον.

κα) Συμεὼν ἀδελφοῦ τοῦ Κυρίου (τῇ Κυριακῇ μετὰ τὴν ὕψωσιν) [28].

(συνεχίζεται)

† Ὁ Πρ. ΛΕΟΝΤΟΠΟΛΕΩΣ ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ

---

[26]) Κατὰ τὰ Πάτρια, Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος ἔξωθεν τῆς παλαιᾶς κόγχης τῶν ἁγ. Ἀποστόλων «ἀνήγειρε τὸ μνημοθέσιον τῆς ἁγίας Θεοφανώ».

[27]) Ἡ μνήμη τοῦ Ἰουστινιανοῦ φέρεται δίς, τὴν 2 Αὐγ. καὶ 14 Νοεμ. ὁμοῦ μετὰ τῆς Θεοδώρας. Εἰς τὸ Τυπικὸν τῆς Ἁγ. Σοφίας (Δημητριεύσκη, Τυπικά, Α. 23) εἰς μνήμην ἀμφοτέρων φέρεται τὸ εἰς αὐτοὺς ἁρμόζον Ἀπολυτίκιον «Ἔργοις λάμψαντες ὀρθοδοξίας, πᾶσαν σβέσαντες κακοδοξίαν, νικηταὶ τροπαιοφόροι γεγόνατε, τῇ εὐσεβείᾳ τὰ πάντα πλουτήσαντες, τὴν ἐκκλησίαν μεγάλως κοσμήσαντες, ἀξίως ηὕρατε Χριστὸν τὸν Θεόν, δωρούμενον τῷ κόσμῳ καὶ ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος». Εἰς τὰ ἔντυπα φέρεται τοῦτο κατὰ τὴν μνήμην Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας (Ἰανουαρ. 18). Ἀλλ' εἰς τὴν μνήμην τούτων τὸ Τυπικὸν τῆς μονῆς τῆς Εὐεργέτιδος σημειοῖ Ἀπολυτίκιον τό: «Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν». (Ἔνθ' ἀνωτ., Τυπικά, Α, 394).

[28]) Ἡ σύναξις κατὰ τὴν μνήμην αὐτοῦ ἐτελεῖτο εἰς τὸν ναὸν τῶν Χαλκοπρατείων. Τῇ δὲ Κυριακῇ τῶν ἁγίων Πάντων ἐτελεῖτο λιτὴ εἰς τοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους (*Δημητριεύσκη*, Τυπικά, Α, 151).

ΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ
ΚΑΙ ΟΙ ΣΗΜΕΡΙΝΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΕΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 14)

Τὴν προσωπικότητα ὁρίζει ὡς συνείδησιν τοῦ ἀνθρώπου περὶ τῆς ἰδίας του ζωῆς καὶ δυνάμεως, περὶ τῶν ἰδιοτήτων τῆς διανοήσεώς του καὶ τῆς καλῆς του θελήσεως. Ἀναφέρει τὸν ὁρισμὸν τῆς προσωπικότητος, τὸν ὁποῖον δίδει ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Columbia MacIver «ἡ προσωπικότης εἶνε ἡ μόνη πραγματικὴ ἀξία ποὺ γνωρίζομεν». Ἡ ἠθικὴ τοῦ Χριστοῦ, λέγει, ἔχει ὡς ἀφετηρίαν τὴν ἱερὰν προσωπικότητα τοῦ ἀνθρώπου. «Πᾶν ὅ,τι ἀνυψώνει, μεγαλώνει καὶ πλατύνει καὶ ἀπελευθερώνει τὴν προσωπικότητα, εἶνε δίκαιον, καὶ ὅ,τι πάλιν κατασυντρίβει, κηλιδώνει καὶ τὴν ὑποβιβάζει εἶνε ἄδικον». Ἐδῶ βεβαίως αἱ λέξεις δίκαιον καὶ ἄδικον ἔχουν γενικωτέραν σημασίαν. Τὴν ἔννοιαν αὐτὴν τὴν προσεγγίζει πρὸς τὰ κοινωνικὰ προβλήματα. Πῶς; Ἐάν, λέγει, ὡμίλουν ὡς οἰκονομολόγος ἢ ὡς πολιτικός, θὰ ἐλέγετε ὅτι δὲν εἶμαι ἁρμόδιος καὶ αὐτὰ ἐκφεύγουν ἀπὸ τὸ πλαίσιον τῶν χριστιανικῶν διδαγμάτων. Ἐὰν σᾶς εἴπω ὅμως «ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ κάμω ἔκκλησιν ***ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων*** τοῦ προσώπου, θὰ ἤμην μέσα εἰς τὸ χριστιανικὸν ἔδαφος.

Μετὰ τὴν γενικὴν τοῦ κριτηρίου αὐτοῦ ἄποψιν προβαίνει εἰς εἰδικὰ συμπεράσματα. Ὁ Χριστιανός, ὡς τοιοῦτος, θὰ εἶνε ἐναντίον τῶν ὁλοκληρωτικῶν συστημάτων, εἴτε ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ φασισμοῦ, εἴτε ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ κομμουνισμοῦ ἐμφανίζονται αὐτά. Διότι ὡς οἴκοθεν ἐννοεῖται αὐτὰ καταργοῦν τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα διὰ τῶν ὁποίων τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον ἔχει ἱερὰν ἀξίαν. Ἡ αὐτὴ βάσις δὲν ἐπιτρέπει ἀνισότητα μεταξὺ τῶν φύλων, ἄρρενος καὶ θήλεος, ἀνισότητα μεταξὺ τῶν φυλῶν (μαύρης, λευκῆς, κιτρίνης). Ὁ Χριστιανὸς χρεωστεῖ νὰ βλέπῃ τὰς ἀθλιότητας τῆς κοινωνίας καὶ νὰ ἔχῃ τὸ θάρρος νὰ κρίνῃ τὴν οἰκονομικὴν ὀργάνωσιν ὡς ἀνυπόφορον, ὅταν πράγματι εἶνε τοιαύτη. Ἐδῶ—εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ—δὲν ξεύρω ἂν συναντῶμεν μᾶλλον τὸν σοσιαλιστὴν παρὰ τὸν Χριστιανόν.

Ἀναφερόμενος εἰς τὸν πόλεμον ἐξετάζει τὰ κακὰ ποὺ προξενεῖ εἰς τὰ πρόσωπα· διηγεῖται ὅτι μία νοσοκόμος Ἀμερικανὶς συνήντησεν ἕνα στρατιώτην Γάλλον ποὺ ἐπέστρεφεν ἀπὸ τὰ στρατόπεδα αἰχμαλώτων μετὰ τὸ τέλος τοῦ πρώτου Παγκοσμίου πολέμου· μόνος αὐτὸς εἶχε ζωγραφισμένην τὴν χαρὰν εἰς τὸ πρόσωπόν του. Ποῦ πηγαίνεις, τὸν ἐρωτᾷ ἡ Ἀ-

μερικανίς· εἰς τὸ La Faux, ἀπαντᾷ. La Faux; ἐρείπια· ἐντὸς τριῶν ὡρῶν δὲν ἐπέστρεψεν εἰς τὸ La Faux, ἀλλὰ εἰς ἐρείπια, ὅπου μόνον μία ἐπιγραφὴ «πόλις La Faux» ἐδείκνυε τὴν πρὸ ὀλίγου ἀκμαίαν αὐτὴν γαλλικὴν πόλιν. «Ἐὰν ἤμην, γράφει ὁ Fosdick, μόνον πολίτης ἢ μόνον πολιτικὸς ἢ οἰκονομολόγος ἠμποροῦσα νὰ λάβω ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν στάσιν ἀπέναντι τοῦ πολέμου· ἀλλὰ ὡς χριστιανὸς ὀφείλω νὰ λάβω μίαν ἰδιαιτέραν στάσιν. Κύτταξε τί προξενεῖ ὁ πόλεμος εἰς τοὺς ἀνθρώπους! Οὕτω κρίνων αὐτὸν γνωρίζω ***ὅτι ὁ πόλεμος εἶνε ἀθεραπεύτως ἄδικος***.

Ἄλλη συγκεκριμένη περίπτωσις τοῦ γενικοῦ κανόνος (κριτηρίου) εἶνε ἡ θέσις τοῦ χριστιανοῦ ἀπέναντι τοῦ ἑκάστοτε καθεστῶτος τῆς πολιτείας. Πρέπει νὰ εἶνε ἕνας ἁπλοῦς ὑπερασπιστὴς τοῦ καθεστῶτος, ἢ ἀντιδραστικός; Καὶ ἐδῶ πάλιν φέρει εἰς μέσον τὴν προσωπικότητα· εἰς τὸ βάθος τοῦ ἔσω ἀνθρώπου ὑπάρχει κριτήριον πρὸ τοῦ ὁποίου, κατὰ τὸν σοφὸν Ἀμερικανόν, θὰ τεθοῦν ὅλοι οἱ ἀνθρώπινοι θεσμοὶ διὰ νὰ κριθοῦν ὡς πρὸς τὴν εὐεργετικὴν ἢ μὴ ἐπίδρασιν ποὺ ἐξασκοῦν ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος. Θέτει καὶ εἰς αὐτοὺς τὸ ἐρώτημα: τί κάμετε διὰ τὴν προσωπικότητα; «εἴμεθα λοιπὸν χριστιανοί; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι; τί περισσὸν ποιοῦμεν; Ἡ τοιαύτη συμπεριφορὰ πρὸς τοὺς κοινωνικοὺς θεσμοὺς μοὶ φαίνεται πολὺ προτεσταντική, ἵνα μὴ εἴπω, ἀμερικανικὴ καὶ προτεσταντική!»

Κώλυμα πρὸς λύσιν τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων θεωρεῖ τὴν ὑπερηφάνειαν. Ἐννοεῖ οὐχὶ τὴν ὑπερηφάνειαν τοῦ ἀτόμου, ἀλλὰ τὴν συνολικήν, τὴν κοινωνικήν, τὴν ἐθνικὴν ὑπερηφάνειαν. Θεωροῦμεν τὸν ἰδικόν μας ὅμιλον εὑρισκόμενον ἐν τῷ δικαίῳ, τοὺς δὲ ἄλλους ἐν τῷ ἀδίκῳ. «Ἐγὼ σήμερον, γράφει, συνηγορῶ ὑπὲρ μιᾶς ἰδιότητος ποὺ θὰ ἀνύψωνε τοὺς χριστιανοὺς καὶ θὰ τοὺς ἔθετε ὑπεράνω τῶν γνωρισμάτων ἐκείνων μὲ τὰ ὁποῖα οἱ ἄνθρωποι κατατάσσονται εἰς τάξεις καὶ κόμματα. Ἡ ἰδιότης αὐτὴ εἶνε ἡ ταπεινοφροσύνη, ἡ συναίσθησις ὅτι ὅλοι μας — Δημοκράται, Ρεπουμπλικάνοι, Σοσιαλισταί, πλούσιοι, πτωχοί, καταστηματάρχαι, ὑπάλληλοι, τόσον ἐν Ἀμερικῇ ὅσον καὶ ἐν Εὐρώπῃ—εἶνε ἐξίσου ἔνοχοι καὶ ἔχουν ἐξίσου ἀνάγκην μετανοίας. Κατόπιν ἐξ ἀφορμῆς τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ ὑπερηφανείας φέρει τὸ παράδειγμα τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου. Δίδων μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν ἀρετὴν τῆς ταπεινοφροσύνης, γνωματεύει ὅτι ἡ ἔλλειψις αὐτῆς καταστρέφει. Ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς ἀκροατάς του, ἀνήκοντας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν πλουσίαν καὶ μορφωμένην τάξιν, ἀνακράζει· «ὦ προνομιοῦχος τάξις τῆς Ἀμερικῆς, ἄριστον πρᾶγμα θὰ ἦτο νὰ ἦσθε ταπεινοί». Τὰ κοινωνικά κακὰ τὰ ἐξετάζομεν συνήθως, παρατηρεῖ ὁ Fosdick, ὡς πρὸς τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα ποὺ προκαλοῦν ἐπὶ τῶν κατωτέρων, τῶν πτωχῶν τάξεων. «Ἀλλ' ἂς ἀκούσωμεν τοὺς πλέον συνετοὺς

πολίτας μας»· εἶνε κακὸν πρᾶγμα νὰ λιμοκτονῇ κανένας μέσα στὴν ἀφθονία, εἶνε περισσότερον κακὸν νὰ ἀπολαύῃ κανένας ἀφθονίαν μέσα στὴν λιμοκτονία. Τοιουτοτρόπως ὁ Χριστὸς θὰ ἔλεγε· «καλά, εἴμεθα χριστιανοί, τί κάμνομεν περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους;»

Ἡ πίστις εἰς Θεὸν ζῶντα, ἀποκαλυφθέντα ἐν Χριστῷ πρέπει νὰ δυναμώσῃ, κατὰ τὸν Fosdick, τὸν χριστιανόν. Δὲν θὰ χρησιμεύσῃ αὐτὴ ὡς ὄπιον, πρὸς ἀποκοίμισιν αὐτοῦ ἔναντι τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων. Ἡ πίστις ἐπεκτείνει τοὺς ὁρίζοντας τοῦ χριστιανοῦ πέραν τῶν προσκαίρων κοσμικῶν ἐρίδων καὶ προστριβῶν, ἀλλὰ ταυτοχρόνως δίδει νέαν δύναμιν, νέαν σοφίαν, προκαλεῖ ἐντονωτέραν δρᾶσιν ὡς πρὸς τὴν ἀπέναντι τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων στάσιν του. Ἡ διὰ τῆς πίστεως, χρησιμευούσης ὡς χλωροφορμιούχου προσωπίδος, δημιουργουμένη ἀπάθεια, ἀδράνεια καὶ ὑπερβολικὴ αἰσιοδοξία, δὲν εἶνε ἀποτέλεσμτα σπουδαίας καὶ σοβαρᾶς θρησκείας. «Ὅλα δὲν πᾶνε καλά». Ὁ χριστιανισμὸς ἤρχισε μὲ τὴν σφαγὴν τῶν νηπίων, συγκεντρώνεται εἰς τὴν σταύρωσιν καὶ τελειώνει μὲ τὴν κραυγὴν τὴν ὁποίαν κράζουν αἱ ψυχαὶ τῶν ἁγίων ἀπὸ τὸ θυσιαστήριον. Εἰς τὴν Νέαν Διαθήκην συναντῶμεν τὴν μεγαλυτέραν ἔξαρσιν τοῦ πνεύματος, ἀλλὰ καὶ μεγίστην ταραχήν. Οἱ χριστιανοὶ δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ ἀναμένουν ζωὴν εὔκολον καὶ ἄνετον. Εἴς τινας ἐποχὰς συμβαίνει τὸ ἀπροσδόκητον αὐτό, νὰ πλημμυρίζουν ἡ ἐλπὶς καὶ τὸ θάρρος, καὶ ἡ ζωὴ νὰ εἶνε ὀλιγώτερον τεταραγμένη. Σήμερον, λέγει, οἱ Ἀμερικανοὶ (δύο ἔτη πρὸ τοῦ τελευταίου πολέμου) δὲν διέρχονται δυσκόλους καιρούς. «Οἱ προπάτορές μας μᾶς ἐκληροδότησαν ἐπαναστατικὴν ἐποχήν. Δὲν ἀποθαρρύνομαι. Διὰ μέσου τῆς ταραχῆς αὐτῆς ἀντηχεῖ μία αἰώνιος φωνή, τὴν ὁποίαν πρὸ πολλοῦ ἤκουεν ὁ προφήτης Ἰεζεκίας ἐν μέσῳ τοῦ φόβου ἀπὸ τὸν ὁποῖον κατελήφθη ὁ ἐξόριστος λαός του»· «ἀδικίαν, ἀδικίαν, ἀδικίαν, θήσομαι αὐτήν, οὐ τοιαύτη ἔσται, ἕως οὗ ἔλθῃ, ᾧ καθήκει, καὶ παραδώσω αὐτήν» (Ἰεζεκιήλ, ΚΑ΄, 27). Πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἰδέας τοῦ νὰ μὴ ἀποθαρρύνεται ὁ Χριστιανὸς εἰς τὰς μεταβολὰς καὶ τοὺς ἀγῶνας τῆς ζωῆς, ἀναφέρει καὶ τὰ ἑξῆς λόγια τοῦ Thomas Edison· «ὅταν ἕνας οἱοσδήποτε ἄλλος ἄφινεν ἕνα πρόβλημα, τότε ἀκριβῶς ἐγὼ τὸ ἤρχιζον». Ἡ πίστις ἡ χριστιανικὴ θὰ ἔπρεπε νὰ γεννήσῃ παρὰ τοῖς χριστιανοῖς αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς ἐνεργείας.

Δὲν πρέπει ὡσαύτως ὁ χριστιανὸς νὰ παραπλανᾶται μὲ τὰ ἐπιπόλαια σχέδια κοινωνικῆς μεταρρυθμίσεως τῶν σοσιαλιστῶν καὶ ἐν γένει τῶν τῆς ἀριστερᾶς ὁπαδῶν. Αὐτοὶ θεωροῦν τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα πολὺ ἁπλοῦν. Ἕνα δαίμονα βλέπουν μόνον ποὺ κατ' αὐτοὺς τὰ πάντα δηλητηριάζει καὶ καταστρέφει, τὸν δαίμονα τῆς κεφαλαιοκρατίας.

(Ἀκολουθεῖ)

† Ο ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

ΠΡΟΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου καὶ τέλος)

ΠΑΡΑ ΤΑΣ ΠΑΠΙΚΑΣ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ καὶ παραινέσεις, πολλοὶ Δυτικοὶ ὠνειρεύθησαν, καὶ ὑπάρχουν ἴσως οἱ ὀνειρευόμενοι ἀκόμη, νὰ ἑνώσωσιν ὅλους τοὺς Χριστιανοὺς εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ρυθμὸν (rite), κατὰ προτίμησιν τὸν λατινικόν, τόσον διότι εἶναι ἰδικός των, ὅσον καὶ διότι ἀριθμητικῶς εἶνε ὁ σπουδαιότερος ἀνὰ τὸν κόσμον. Τοῦτο θὰ ἦτο ἀναμφιβόλως ἡ ἁπλουστέρα λύσις, ἐὰν ἀνατρέπων τις ὅλους τοὺς ὑπάρχοντας ἀνατολικοὺς θεσμοὺς καὶ τὰς σεβαστοτέρας παραδόσεις, ἠδύνατο νὰ φθάσῃ, διὰ ἀπολύτου συγκεντρώσεως τῆς διοικητικῆς ἐξουσίας καὶ διὰ τῆς ἐπιβολῆς ἑνὸς ἑνιαίου ἱεροτελεστικοῦ τύπου, εἰς τὸ νὰ παράσχῃ εἰς ὅλους τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Χριστοῦ «τὸ αὐτὸ αἴσθημα, τὴν αὐτὴν ἀγάπην, τὴν αὐτὴν ψυχήν, τὸ αὐτὸ φρόνημα» (Φιλιππ. 2, 2). Διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ ἑνότης τῆς Ἐκκλησίας, τουτέστιν οἱ μὲν Ὀρθόδοξοι ἵνα καλλίτερον λάβωσι συνείδησιν τοῦ ὅτι ἀνήκουσι εἰς τὴν ὁρατὴν οἰκουμενικὴν Ἐκκλησίαν, οἱ δὲ καθολικοὶ ἵνα γίνωσι περισσότερον Ὀρθόδοξοι κατὰ τὴν καρδίαν, καμμία θυσία δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς πολὺ μεγάλη. Ἐὰν τοῦτο ἦτο χρήσιμον, θὰ ἔπρεπε νὰ καταργηθῇ χωρὶς σκιὰν δισταγμοῦ, πᾶν ὅ,τι δὲν εἶνε ἀναγκαίως συνδεδεμένον πρὸς τὸ ἔγκυρον τῶν μυστηρίων καὶ πρὸς τὴν ἀκεραιότητα τῆς πίστεως. Οὐδεὶς ρυθμός, ὁσονδήποτε παλαιὸς καὶ ἂν εἶνε, ἐκτὸς ἀπὸ τὰς λέξεις καὶ τὰς μυστηριακὰς κινήσεις, οὐδὲν ἔθος, οὐδεὶς τίτλος θὰ ἵστατο πρὸ τῆς προοπτικῆς τῆς ἐπανορθώσεως τοῦ τρομεροῦ ρήγματος τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ καὶ πρὸ τοῦ ἔργου τελικῶς, δι' ὃ ἐτάχθημεν ἐπὶ τῆς γῆς: τὸ ἑνώνειν δηλ. πάντα τὰ στοιχεῖα τῆς δημιουργίας, διεσκορπισμένα ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας, καὶ τὸ ἀποκαθιστᾶν αὐτὰ εἰς τὸν Θεόν, κεκαθαρμένα ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ προσφορᾷ μιᾶς θυσίας ὁμοφώνου.

Ἀλλοίμονον, ἡ διαφορὰ ἡ ὁποία διαιρεῖ τοὺς χριστιανοὺς δὲν εἶνε μόνον μεταξὺ πιστῶν, προσκεκολλημένων εἰς διαφόρους λειτουργικὰς παραδόσεις, ὅπου θὰ ὑπῆρχεν εὐκόλως τρόπος νὰ ἐπέλθῃ συμφωνία τις ἐπὶ τῆς κοινῆς πίστεως καὶ τῆς κοινῆς τάξεως, ἀλλ' ἔγκειται εἰς διαφορὰς πολὺ βαθυτέρας δύο ἢ περισσοτέρων πολιτισμῶν, τοὺς ὁποίους ἡ ἱστορία δὲν ἔκαμε ἄλλο τι εἰμὴ νὰ ἀντιτάξῃ τὸν μὲν κατὰ τοῦ δέ. Τὸ χάσμα δὲν εὑρίσκεται κυρίως μεταξὺ Καθολικῶν καὶ Ὀρθοδόξων, ἀλλὰ μᾶλλον

μεταξὺ Ρώμης καὶ Βυζαντίου, σήμερον δὲ μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως. Φρονῶ ὅτι ψυχολογικῶς ὑπάρχει πολὺ μεγαλειτέρα διαφορὰ μεταξὺ ἑνὸς γάλλου καὶ ἑνὸς ἕλληνος καθολικοῦ π. χ., ἂν καὶ ἀμφότεροι ἔχουν τὴν αὐτὴν ὑπακοὴν πρὸς τὴν Ρώμην, παρὰ μεταξὺ ἑνὸς ἕλληνος καθολικοῦ καὶ ἑνὸς ἕλληνος ὀρθοδόξου. Καθὼς καταλαμβάνω τὴν θέσιν των, καὶ νομίζω μάλιστα ὅτι ἐδῶ ἔγκειται τὸ δρᾶμα, ἡ μεγάλη ἀξία τῶν ἀνατολικῶν—καθολικῶν εἶνε ὅτι ἀγωνίζονται συγχρόνως διὰ τὴν ἑνότητα τῆς Ἐκκλησίας καὶ διὰ νὰ ἀμυνθοῦν τῆς ἀνατολικῆς πνευματικῆς κληρονομίας των, ἐν ἰσορροπίᾳ ἐκτάκτως λεπτῇ μεταξὺ μιᾶς τελείας νομιμοφροσύνης εἰς τὴν οἰκουμενικὴν Ἐκκλησίαν καὶ τῆς φροντίδος νὰ σώσωσι τὴν θρησκευτικήν των προσωπικότητα. Ἐνταῦθα περισσότερον ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ διατηρήσωσι ἴδιον λειτουργικὸν τύπον καὶ ἀνεξάρτητον ἐκκλησιαστικὴν ὀργάνωσιν, ἅτινα ἐπὶ τέλους εἶνε πράγματα δευτερεύοντα, ὑπάρχει κυρίως ἡ θέλησις ὅπως ἀμυνθῶσιν ἀξιῶν αἰωνίων καὶ πρωτοτύπων εἰς ὅλα τὰ πεδία τῆς πνευματικότητος καὶ τῆς ζωῆς, ὧν ὁ Χριστιανικὸς κόσμος ἔχει ἀνάγκην διὰ νὰ εἶναι πλήρως παγκόσμιος.

Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ἀντὶ νὰ καταστήσωσι τὸ ἔργον αὐτῶν πλέον πολύπλοκον, ἢ ἀντὶ νὰ ἀρνηθῶσι τὰς δυσκολίας των, οἱ καθολικοὶ τῆς Δύσεως ἠμποροῦν καὶ ὀφείλουν νὰ ὑποστηρίξωσι τοὺς ἀνατολικοὺς ἀδελφούς των ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ. Ἀντὶ νὰ προσπαθῶσι νὰ τοὺς ἀφομοιώσωσι, ὀφείλουσι ἀντιθέτως νὰ τοὺς ἐνθαρρύνωσι καὶ νὰ τοὺς βοηθήσωσι ἀποτελεσματικῶς νὰ μείνωσιν αὐθύπαρκτοι.

Ἂς δεχθῶμεν μετ' αἰσιοδοξίας καὶ ταπεινότητος τὰ δεδομένα τῆς ἱστορίας καὶ ἂς προσπαθήσωμεν νὰ συμμορφωθῶμεν πρὸς τὸν συνταρακτικὸν ρυθμόν της, ἄνευ ματαίων θρήνων διὰ τὴν ἀπώλειαν ἑνὸς κόσμου ἰδεώδους, ἔνθα θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ περισσοτέρα συμμετρία καὶ ἁπλότης. Ἐὰν οἱ Εὐρωπαῖοι ἐπλησίαζον τὰς Ἀνατολικὰς Ἐκκλησίας, ὀλιγώτερον μὲ τὴν ἰδέαν ὅπως μεταρρυθμίσωσιν αὐτὰς καὶ περισσότερον ὅπως τὰς κατανοήσωσι, καθὼς τινες κάμνουσιν ἄλλωστε τοῦτο μετὰ πολλῆς συμπαθείας, θὰ ἀνεκάλυπτον ἀναμφιβόλως μίαν θρησκευτικὴν νοοτρ πίαν νέαν δι' ἑαυτούς, ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ ἠδύναντο νὰ ἐπωφεληθῶσι, θὰ ἀνεκάλυπτον δὲ ἀκόμη, ὡς ἐν προσχεδιάσματι, ὁδοὺς τελειοποιήσεως, ἀγνώστους εἰς τὴν Δύσιν ἢ πολὺ ὀλίγον γνωστάς, καὶ τὰς ὁποίας θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιτρέψωσι εἰς τοὺς Ἀνατολικοὺς νὰ διασχίσωσι βαθύτερον.

.... Ὁ Θεὸς οἶδε εἰς ποίας ὑπερβολὰς καὶ εἰς ποῖα ἀδιέξοδα θὰ περιεπλανᾶτο ἡ δυτικὴ Θεολογία ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ἀδιακόπως τὸ βάρος τῆς Ὀρθοδοξίας διὰ νὰ τὴν συγκρατήσῃ καὶ τὸ πλῆκτρον τοῦ Προτεσταντισμοῦ

διὰ νὰ τὴν διεγείρῃ. Βεβαίως αἱ διαιρέσεις οὐδέποτε εἶνε εὐκταῖαι, οὐδ' ἀνεκταὶ μάλιστα: ἔχουν δημιουργήσῃ τὴν κακοδαιμονίαν τῆς Ἐκκλησίας ἤδη ἀπὸ 9 αἰώνων· ἀλλὰ θέλω νὰ εἴπω ὅτι αἱ διαιρέσεις τὰς ὁποίας βλέπομεν εἶνε συνέπειαι οὐχὶ τόσον τῆς ἁμαρτίας αὐτῆς καθ' ἑαυτήν, ἀλλὰ ἑνὸς σχίσματος ἀπαισιωτέρου, τοῦ σχίσματος τῶν καρδιῶν, καὶ ὅτι φέρουσιν ἴσως ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἀρχὴν τῆς μελλοντικῆς ἑνώσεως, καθὼς εἰς ἓν ζῶν σῶμα ὁ πυρετός, ὅστις καίτοι ἐξαντλεῖ αὐτό, ὅμως ἀπαρτίζει τὴν ἄμυνάν του κατὰ τῆς ὁλικῆς φθορᾶς τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ ἀποτελεῖ ἤδη μίαν ὑπόσχεσιν ἀποκαταστάσεως τῆς ὑγείας. Μοὶ φαίνεται ὅτι οὐχὶ ἀποκλειστικῶς διὰ διατάξεων διοικητικῶν, οὔτε ἀκόμη διὰ συμφωνίας τῶν θεολόγων θὰ ἐπιτύχωμεν νὰ περικόψωμεν τὸ κακὸν τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ μᾶλλον, αἴροντες πλέον τὰς ἐντὸς τῆς συνειδήσεως ἀφορμὰς τοῦ κακοῦ τούτου, τὸν ἐγωϊσμὸν ὑπὸ ὅλας αὐτοῦ τὰς ὄψεις: ἀπὸ τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ τῶν μέν, τοῦ ζητοῦντος νὰ ἰσοπεδώσῃ τοὺς πάντας, μέχρι τῆς ἀρνήσεως μιᾶς συνεργασίας παγκοσμίου τῶν δέ. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὅλαι αἱ μορφαὶ τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς, τὰς ὁποίας ἡ φύσις ἔχει προκαλέσῃ καὶ τὰς ὁποίας ἡ χάρις ἔχει ἐξαγνίσῃ, ἀκόμη καὶ μὲ τὰς διαιρέσεις, θὰ ἐκτιμῶνται καὶ θὰ εὑρίσκωσι θέσιν εἰς μίαν χριστιανικὴν κοινωνίαν, πλουσιωτέραν καὶ περισσότερον παγκόσμιον. Ἐν τῇ ἱστορικῇ καὶ ὁρατῇ ἐξελίξει της, ἡ παγκόσμιος Ἐκκλησία, ἵνα φανῇ πλήρως καθολική, δέον νὰ καταστῇ Ὀρθόδοξος, ἀκόμη καὶ Σλαυϊκή, Ἑλληνική, Ἀραβικὴ κτλ.. Εἶνε λάθος νὰ λέγῃ τις ὅτι εἶνε λατινική. Αἱ ἡνωμέναι ἐκκλησίαι τῆς Ἀνατολῆς σημειοῦν ἤδη ἓν πρῶτον στάδιον ἀποκαταστάσεως, ἐν τῇ παγκοσμίῳ πνευματικῇ Οἰκονομίᾳ, στάδιον ἐξελίξεων ἐκ παραδόσεως αὐθεντικῶν, διατηρηθεισῶν ἀθίκτων ἐπὶ αἰῶνας ἀπομονώσεως. Ἀλλ' ἐὰν οἱ λατῖνοι καθολικοί, ἀντὶ νὰ παραδεχθῶσι ὅτι ἀποτελοῦσι ὕπαρξιν πρωτότυπον, παρ' ὅλας τὰς περὶ τούτου ἀντιρρήσεις, καὶ ἀντὶ νὰ διαβεβαιῶσι ὅτι αὐτοὶ μόνοι πλήρως ἔχουσιν ἀναπτυχθῆ, δὲν ἔπιπτον εἰς τὸν πειρασμὸν νὰ ἀφομοιώσωσι τοὺς ἀνατολικοὺς ἀδελφούς των, δὲν θὰ ἔχανον ἴσως βιαίως τὴν ψυχήν των, ἀλλὰ θὰ ἦσαν ὑπεύθυνοι διὰ τὸ ὅτι ἡ μάζα τῶν ὀρθοδόξων θὰ ἔμενε ἔτι ἐπὶ πολὺ μὲ μίαν θρησκευτικὴν ζωὴν ἠλαττωμένην ἀπέναντι τῆς παγκοσμίου ὁρατῆς κοινωνίας, θὰ ἔκλειον ἁγίας θύρας, θὰ ἐστείρευον πηγὰς ὕδατος ζῶντος καὶ θὰ ἦσαν αὐτοὶ οὗτοι θύματα τῆς γενικῆς πτωχείας..... Τὰ λατινικὰ στοιχεῖα ἐργαζόμενα ἐν Ἀνατολῇ εἶνε διὰ τοὺς Ἀνατολικοὺς πολύτιμοι φίλοι, σύμβουλοι, βοηθοί, ὄχι κύριοι, δεσπόται. Πρέπει τώρα νὰ ἀπορῇ τις διότι αἱ καθολικαὶ κοινότητες τῆς Ἀνατολῆς δὲν ἔχουν ἀκόμη παραγάγῃ μεγάλα ἔργα ἐν τῇ σφαίρᾳ τῆς πνευματικότητος καὶ τῆς ἀποστολῆς, ἅτινα περιεῖπον τιμὴν εἰς τοὺς προγόνους τῆς Ἀνατολῆς; Πῶς ἠδύναντο αὗται νὰ φθάσωσι τὸ

ἔνδοξον παρελθόν των, νὰ δημιουργήσωσι νέα ρεύματα, ὅταν ἀγωνίζωνται ἀκόμη αὗται, ἐὰν εἶνε δυνατὸν νὰ λεχθῇ, διὰ τὴν ὕπαρξίν των. Ἡ παροῦσα ἀδυναμία των, ἡ ὁποία ἐξηγεῖται ἀπὸ ἱστορικὰς συνθήκας, δὲν ἠμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πρόφασις διὰ νὰ κωλυθῇ ἡ αὔξησίς των. Εἶνε ἀντιθέτως εἷς ἐπὶ πλέον λόγος διὰ νὰ τὰς ἀγαπήσωμεν καὶ νὰ κομίσωμεν πρὸς αὐτὰς μίαν βοήθειαν ἀνιδιοτελῆ. Ὅλοι οἱ χριστιανοὶ τῆς Ἀνατολῆς ἀξίζουν τὸν θαυμασμὸν τοῦ κόσμου διότι ἔχουν σώσῃ τὰς χριστιανικὰς ἀξίας εἰς αἰῶνας κυριαρχίας, καὶ σήμερον ἀκόμη ἀμύνονται, ὅπως δύνανται, ἐναντίον τοῦ κύματος τοῦ ὀρθολογισμοῦ, ὅπερ ἐξεκίνησεν ἐκ τῆς Εὐρώπης, καὶ ἐναντίον τῆς εἰσβολῆς τοῦ ματεριαλισμοῦ, ὅστις φαίνεται ἰδίως ἐρχόμενος ἐξ Ἀμερικῆς. Ἀλλὰ μεταξὺ αὐτῶν, οἱ καθολικοὶ ἔχουν διπλοῦν δικαίωμα ἐπὶ τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης πάντων τῶν χριστιανῶν, διότι εἶνε οἱ σκαπανεῖς τοῦ ἀνατολικοῦ κόσμου ἐν τῇ πορείᾳ πρὸς τὴν τελείαν ἕνωσιν.

Οἱ Ἀνατολικοὶ ἂς μὴ κρίνωσιν ἐν τούτοις μὲ αὐστηρότητα τοὺς ξένους, ἀκόμη καὶ ἐὰν ἔχωσιν οὗτοι εἰσαγάγῃ πολλὰ λατινικὰ ἔθιμα εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἐκκλησίας καὶ ἐὰν ἔχωσι προσελκύσῃ πιστοὺς ἀπὸ αὐτάς. Ἐν πρώτοις εἶνε ἀναπόφευκτον εἰς τὴν ἀρχὴν πάσης δράσεως νὰ προέλθωσι καταχρήσεις, καὶ κατόπιν, ἐν μέσῳ τόσων διαφορῶν ἀντιλήψεως καὶ ἀντιμαχομένων παθῶν, καταλαμβάνει τις, ὅτι τινὲς ὠνειρεύθησαν νὰ ἀπαλείψωσι τὴν ἱστορίαν καὶ νὰ ἐπαναρχίσωσιν ἐν παντὶ ἀπὸ τὸ μηδέν. Οἱ χριστιανοὶ τῆς Δύσεως, ἐλθόντες ἐν ἀγάπῃ Χριστοῦ, ἵνα ἐνισχύσωσι τὸν ἀνατολικὸν χριστιανισμόν, ἐζήτησαν φυσικὰ ὅπως ἡ Ἀνατολὴ ἐπωφεληθῇ τοῦ πνεύματος καὶ τῶν μεθόδων, ἅτινα ἐν Εὐρώπῃ ἢ ἐν Ἀμερικῇ, ἁγιάζουσι θαυμασίως τὸν χριστιανικὸν λαόν ὁσάκις δὲ ὑπηρέτουν τὸν ἰμπεριαλισμὸν τῆς χώρας, ἐξ ἧς προήρχοντο, ἐφαντάζοντο εἰσέτι, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν πολιτικῶν, ὅτι τοῦτο συνέπιπτε μὲ τὸ συμφέρον τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς· δέον νὰ ἐμβλέπῃ τις εἰς αὐτούς, καὶ ἐν ταῖς ἀποτυχίαις των ἀκόμη, τὴν πρόθεσιν μᾶλλον νὰ δώσωσι ὅ,τι πολυτιμώτερον εἶχον, παρὰ τὸ ἔνστικτον τῆς κυριαρχίας. Ἡ εὐχή των, ἡ πλέον φλογερά, ὑπῆρξε πάντοτε νὰ ἑνώσωσι τοὺς ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἀδελφούς των, καὶ οὐχὶ ἁπλῶς νὰ τοὺς προσαρτήσωσι.

Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι οἱ χριστιανοὶ τῆς Ἀνατολῆς θὰ κάμωσι ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὸ μέρος των καὶ ὅτι θὰ ἔχωσι μείζονα εὐγνωμοσύνην πρὸς τοὺς ξένους ἀδελφούς των, ὅταν αἰσθανθῶσι μεγαλειτέραν προσοχὴν καὶ κατανόησιν παρ' αὐτοῖς. Ἠδυνήθην ἤδη πολλάκις νὰ διαπιστώσω τὴν ἐλευθεριότητα τῶν Ἀνατολικῶν πρὸς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι προσφέρουν εἰλικρινῶς τὴν φιλίαν των, ἄνευ ὑπολογισμῶν καὶ ἄνευ μεροληψίας. Ἠμπορεῖ

νὰ φαίνωνται εὐερέθιστοι καὶ κενόδοξοι εἰς ὅσους ἀπευθύνονται πρὸς αὐτοὺς μὲ ὕφος οἴκτου, ἀλλὰ εἰς ποῖον μέρος τοῦ κόσμου ἀγαπῶνται οἱ ἀλαζῶνες; Εἶνε καταδεκτικοὶ ἐκ φύσεως, φιλομαθεῖς, ἱκανοὶ νὰ ἀφομοιώνωσι ἕτοιμοι νὰ θαυμάσωσι πᾶν ὅ,τι εἶνε ἄξιον θαυμασμοῦ. Ἀλλὰ οὐδεὶς δύναται νὰ παραπονεθῇ διότι δὲν θέλουν νὰ ἀφεθῶσι, ἵνα καταπεισθῶσι. Εἰς τοὺς ξένους ἀνήκει νὰ κάμωσι τὸ πρῶτον βῆμα ἵνα προσαρμοσθῶσι πρὸς αὐτούς. Ἐφ' ὅσον θὰ ζῶσιν οὗτοι ὑπὸ ἡμι-κηδεμονίαν θὰ ἐπιμένωσι εἰς τὴν ἄμυναν, καὶ ἐκ φόβου μήπως ἀπορροφηθῶσι τελείως θὰ ἀποκρούωσι καὶ τὰ πλεονεκτήματα ἀκόμη, ἅτινα θὰ τοῖς παρασχεθῶσι καὶ τὰ ὁποῖα θὰ ἐδέχοντο εὐχαρίστως, μετ' εὐγνωμοσύνης, ἐὰν ἦσαν ἐλεύθεροι νὰ κάμωσι τοῦτο ἄνευ κινδύνου. Αἱ Ἀνατολικαὶ Ἐκκλησίαι συμπτύσσονται ἐνίοτε εἰς ἑαυτάς, πρὸς μεγάλην των βλάβην, ἀλλὰ διὰ νὰ σώσωσι τὴν ὕπαρξίν των.

Ἐὰν δύναταί τις νὰ προΐδῃ τὸν προσανατολισμὸν τῶν πραγμάτων, τοὐλάχιστον κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς νέας γενεᾶς τῶν ξένων μοναχικῶν ταγμάτων, καὶ κατὰ τὰ νέα δρῶντα στοιχεῖα τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν, μοὶ φαίνεται ὅτι βαίνομεν πρὸς μίαν συνεργασίαν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰλικρινῆ καὶ πρὸς μίαν βαθυτέραν ἀλληλοκατανόησιν. Οἱ Δυτικοὶ ζητοῦσι νὰ γνωρίσωσι καλλίτερον τὰς Ἀνατολικὰς Ἐκκλησίας καί, χωρὶς πρὸς τοῦτο νὰ θραύσωσι τὰ καθωρισμένα πλαίσια, ζητοῦσι νὰ τεθῶσι εἰλικρινέστερον εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν αὐτῶν. Ἂς εὐχηθῶμεν, αὐταὶ αὗται αἱ ἀγαθοεργαὶ Ὀργανώσεις, αἵτινες ἔχουσι ἤδη κάμῃ ὑπερμέτρως τὸ καλόν, καὶ αἵτινες ἔχουσι προορισμὸν ἔτι μᾶλλον νὰ κάμωσι τοῦτο, τὰ ἰνστιτοῦτα, ἐπὶ παραδείγματι τὰ σχολικὰ καὶ φιλανθρωπικά, νὰ εὑρίσκωνται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῶν αὐτοχθόνων ἀρχῶν, ἢ τοὐλάχιστον νὰ μὴ προχωρῶσι εἰμὴ ἐν στενωτάτῃ συνεργασίᾳ μετ' αὐτῶν. Ἀλλ' εἶνε κυρίως ἀπαραίτητον οἱ ἄνθρωποι, οἱ πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ ἐργαζόμενοι εἰς τὰ φιλανθρωπικὰ αὐτὰ Ἱδρύματα, νὰ προσαρμόζωνται εἰς τὸ πνεῦμα καὶ εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν ἀνατολικῶν χριστιανῶν, καθὼς ἐπίσης νὰ ὑπάρχῃ μεγαλειτέρα συμφωνία ἐν τῇ ἀποστολικῇ προσπαθείᾳ καὶ μεγαλειτέρα ἑνότης ἐν τῇ ποικιλίᾳ τῶν ρυθμῶν, ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν κατὰ τόπους ἐκκλησιῶν, καὶ τοῦτο χάρις εἰς τὴν σταθερὰν ἀγάπην των καὶ εἰς τὴν βαθμιαίαν ἀποχώρησίν των. Συναντώμενοι ἐπὶ τῆς πνευματικῆς των παραδόσεως οἵ τε Ἀνατολικοὶ καὶ οἱ Λατῖνοι, οἱ μὲν θὰ δρέψωσιν ἐξ αὐτῶν νέους καρποὺς ἁγιότητος, οἱ δὲ θὰ τραφῶσιν ἐκ ταύτης αὐτοὶ οἱ ἴδιοι πρῶτον καὶ θὰ ὦσιν ὑπερήφανοι νὰ ἐξασφαλίσωσι τὴν χρησιμοποίησιν αὐτῆς ἐν τῷ παγκοσμίῳ ὀργανισμῷ τῆς Ἐκκλησίας.

Δὲν νομίζω ὅτι τοῦτο θὰ γίνῃ διὰ τῆς θρησκευτικῆς πολιτικῆς, οὔτε ὅτι αἱ θρησκευτικαὶ συζητήσεις θὰ ἐνισχύσωσι τὴν ἀδελφοσύνην τῶν χριστιανῶν, οὔτε ὅτι πρέπει νὰ ἀναμένῃ τις τὴν σωτηρίαν ἀπὸ μίαν μεταρρύθμισιν τῆς ὀργανώσεως τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ θεσμοὶ δὲν εἶνε κακοί, ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι δὲν κατέληξαν ἀκόμη νὰ συμφωνήσωσιν ὁ εἷς πρὸς τὸν ἄλλον, νὰ μάθωσι νὰ ἀλληλογνωρίζωνται καὶ νὰ ἀλληλοεκτιμῶνται, νὰ ἀλληλοεμπιστεύωνται καὶ νὰ ἀλληλοαγαπῶνται.

Δυτικὸς καὶ Λατῖνος, ἔχω ἀρκετοὺς καλοὺς φίλους ἐν Ἀνατολῇ, ὥστε νὰ ἐλπίζω ὅτι οὐδεὶς θὰ θελήσῃ νὰ μὲ κρίνῃ κακῶς, ἐκ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς πλευρᾶς, διὰ τὸ ὅτι «ἐνοχλητικῶς» παρέταξα ταύτας τὰς ὀλίγας γενικότητας, πλησίον τόσων ὡραίων μελετῶν τῶν εἰδικῶν. Οὐδείς, μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ σοφοῦ, ὑπάρχει ὅστις νὰ μὴ ἔχῃ ἀνάγκην, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, ἑνὸς μικροτέρου του, διὰ νὰ ἐνθυμῆται στοιχειώδεις ἀληθείας.

G. DUMONT

Μετάφρ.: ΔΙΑΚ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΟΣ ΜΑΡΤΙΟΥ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

Ἡ Κυριακὴ τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Τὴν 2αν Μαρτίου, Κυριακὴν τῆς Ὀρθοδοξίας, ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ μὴ τελεσθείσης, λόγῳ τῆς ἀσθενείας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τῆς κατ' ἔτος γινομένης Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Λειτουργίας, τὴν Θείαν Μυσταγωγίαν ἐτέλεσαν οἱ Μητροπολῖται Ἴμβρου καὶ Τενέδου Ἰάκωβος, Θεοδωρουπόλεως Λεόντιος καὶ Προικοννήσου Φιλόθεος. Παρέστησαν οἱ Ὀφφικιάλοι τῆς Μεγ. Ἐκκλησίας, πλεῖστοι ἐκ τῶν τὰ πρῶτα φερόντων ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς κοινωνίᾳ καὶ πλῆθος λαοῦ. Τὸν Θεῖον Λόγον ἐκήρυξεν ὁ Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Διάκονος Ἰάκωβος.

Πάνσεπτος Πατριαρχικὸς Ναός.

Κατὰ τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἤτοι ἐν ἁπάσαις ταῖς Κυριακαῖς τοῦ μηνὸς καὶ κατὰ τοὺς Χαιρετισμοὺς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἐν τῷ πανσ. Πατριαρχικῷ Ναῷ ἐγένοντο, κατὰ τὴν τάξιν, ἀρχιερατικαὶ χοροστασίαι ὑπὸ τῶν Ἁγίων Συνοδικῶν Ἀρχιερέων καὶ τοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς Μεγ. Πρωτοσυγκελλίας Μητροπολίτου Λαοδικείας Μαξίμου.

—Ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, καθ' ἁπάσας τὰς ἐντὸς τοῦ μηνὸς Κυριακὰς τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ὁ Θ. Λόγος ἐκηρύχθη κατὰ σειρὰν ὑπὸ τῶν πανοσ. Ὑπογραμματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, Διακόνου Ἰακώβου (Α΄ Κυριακή), Διακόνου τῆς Σειρᾶς Μαξίμου (Β΄ Κυριακή), Κωδικογράφου τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Διακόνου Ἰακώβου (Γ΄ Κυριακή), Τριτεύοντος τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων Αἰμιλιανοῦ (Δ΄ Κυριακή) καὶ Μεγ. Ἀρχιμανδρίτου Καλλινίκου (Ε΄ Κυριακή).

Ἄφιξις Ἀρχιερέως.

— Τὴν 2αν Μαρτίου ἀφίχθη ἐκ Θεσσαλονίκης, ἔνθα μετέβη πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἐκεῖ συγγενῶν του, ὁ Μητροπολίτης Κυδωνιῶν Ἀγαθάγγελος. Τὴν Α. Σεβασμιότητα ἐπὶ τοῦ σιδηροδρομικοῦ Σταθμοῦ προϋπήντησεν ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ Μέγας Ἀρχιδιάκονος Μελέτιος.

ΜΗΝΟΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Τὴν 23ην τοῦ μηνός, ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ Ἁγίου Ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, εἰς Οὗ τὸ ὄνομα τιμᾶται ὁ πάνσεπτος Πατριαρχικὸς Ναός, τὴν Θείαν Μυσταγωγίαν ἐτέλεσαν οἱ Μητροπολῖται Πριγκηποννήσων Δωρόθεος, Προικοννήσου Φιλόθεος καὶ Λαοδικείας Μάξιμος.

Μέρος τοῦ ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς τοῦ 1941 ἐναπομείναντος Πατριαρχικοῦ Οἴκου.
Τὰ σημερινὰ Ἰδιαίτερα Πατριαρχικὰ Δώματα.

Ἑορταί — Συγχαρητήρια.

— Τῷ ἀγαγόντι τὰ ὀνομαστήρια αὐτοῦ Μητροπολίτῃ Χαλκηδόνος Θωμᾷ (20 τοῦ μηνός) ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη τηλεγραφικῶς.

— Τοῖς ἑορτάσασι Μ. Οἰκονόμῳ τῆς Μεγ. Ἐκκλησίας καὶ Καθηγητῇ τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Γεωργίῳ καὶ Μ. Ρεφερενδαρίῳ Γεωργίῳ Χόλλεμπαχ διεβιβάσθησαν καταλλήλως αἱ Πατριαρχικαὶ εὐχαί.

— Τῷ τ. ἐνταῦθα Παπικῷ Ἀντιπροσώπῳ καὶ νῦν Νουντσίῳ παρὰ τῇ ἐν Λιβάνῳ Κυβερνήσει ἐπὶ τῷ τῶν Καθολικῶν Πάσχᾳ τὰς Πατριαρχικὰς προσρήσεις διεβίβασεν ὁ Μέγας Ἀρχιδιάκονος Μελέτιος.

— Ὡσαύτως πρὸς τὸ ἐνταῦθα Ἀρμενικὸν Πατριαρχεῖον τὰς ἐπὶ τῷ Πάσχᾳ Πατριαρχικὰς εὐχὰς διεβίβασεν ὁ Δευτερεύων τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων Ἰσίδωρος.

Χειροτονία Ἱερέως.

Ἐγκριθείσης συνοδικῶς, κατόπιν σχετικῆς εἰσηγήσεως τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς εἰς διάκονον καὶ πρεσβύτερον χειροτονίας τοῦ Ἀχιλλέως Χρυσαφοπούλου, προοριζομένου διὰ τὰς ἐφημεριακὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Πατρ. καὶ Σταυρ. Μονῆς τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ, ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Παμφίλου Γερασίμου ἐν τῇ ὡς ἄνω Ἱερᾷ Μονῇ, τῇ μὲν 4ῃ τοῦ μηνὸς ἡ εἰς διάκονον, τῇ δὲ 6ῃ τοῦ μηνὸς ἡ εἰς πρεσβύτερον χειροτονία αὐτοῦ.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΜΗΝΩΝ ΜΑΡΤΙΟΥ - ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Διακοπαὶ Συνεδριῶν ἐπὶ τῷ Πάσχᾳ.

Εἰς τὸ τέλος τῆς Συνεδρίας τῆς 1ης Ἀπριλίου, κηρύττων τὴν ἐπὶ τῷ Ἁγίῳ Πάσχᾳ δεκαπενθήμερον διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ὁ Προεδρεύων Αὐτῆς Μητροπολίτης Χαλκηδόνος Θωμᾶς ἐδεήθη μετὰ τῶν Ἁγίων Συνοδικῶν Ἀρχιερέων ὑπὲρ ὑγείας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ηὐχήθη ἅγιον ἑορτασμὸν τῶν σεπτῶν ἡμερῶν, ἐνίσχυσιν, οἰκοδομήν, εὐλογίαν.

Ἀνταλλαγὴ ἑορτίων συγχαρητηρίων.

Ἐπὶ ταῖς διαγενομέναις ἑορταῖς τοῦ Πάσχα ἀντηλλάγησαν τηλεγραφικῶς καὶ διὰ γραμμάτων συγχαρητήριοι καὶ εὐχετήριοι προσρήσεις μεταξὺ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῶν Μακαριωτάτων Πατριαρχῶν, τῶν Προέδρων τῶν Ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, τοῦ Καθολικοῦ Ἰβηρίας, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ καὶ τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Θρόνου.

—Συγχαρητήρια γράμματα ἀντηλλάγησαν καὶ μεταξὺ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῶν Ἀρχηγῶν τῶν φίλων Ἐκκλησιῶν Ἀγγλικανῆς καὶ Παλαιοκαθολικῆς.

Ἀνασυγκρότησις τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου.

Κατὰ τὴν πρώτην μετὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ Ἁγίου Πάσχα Συνεδρίαν (22 Ἀπριλίου) ἐγένετο, προεδρευούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἡ ἀνασυγκρότησις τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου. Ἀπεχώρησαν κατὰ τὰς σχετικὰς διατάξεις οἱ Μητροπολῖται Χαλκηδόνος Θωμᾶς, Δέρκων Ἰωακείμ, Προύσης Πολύκαρπος, Θεοδωρουπόλεως Λεόντιος, Περγάμου Ἀδαμάντιος καὶ Χαλδίας Κύριλλος.

Νέα μέλη τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἐκλήθησαν οἱ Μητροπολῖται Κυδωνιῶν Ἀγαθάγγελος, Γάνου καὶ

Χώρας Παγκράτιος, Νεοκαισαρείας Χρυσόστομος, Λαοδικείας Μάξιμος καὶ Σάρδεων Μάξιμος. Πρὸς συμπλήρωσιν δὲ τοῦ δωδεκαρίθμου τῶν μελῶν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἐκλήθη ἐκ τῶν ἀποχωρούντων ὁ Μητροπολίτης Χαλδίας Κύριλλος.

Τοὺς ἀποχωροῦντας Μητροπολίτας ἡ Α. Θ. Παναγιότης ηὐχαρίστησε θερμῶς διὰ τὴν παρασχεθεῖσαν ὑπ' αὐτῶν ζηλωτὴν καὶ δόκιμον συνεργασίαν καὶ ηὐχήθη εἰς αὐτοὺς τὴν εὐλογίαν τοῦ Παναγάθου Θεοῦ. Ἀπήντησεν ἐκ μέρους αὐτῶν ὁ Μητροπολίτης Χαλκηδόνος εὐχαριστήσας διὰ τὰς καλὰς λέξεις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, εὐχηθεὶς ἀποκατάστασιν πλήρη τῆς ὑγείας Αὐτῆς καὶ δηλώσας ὅτι καὶ ἐκτὸς τῆς Συνόδου εὑρισκόμενοι θὰ παραμένωσιν ἄγρυπνοι καὶ πρόθυμοι καὶ ἀφωσιωμένοι συνεργάται ἐν τῷ ἀμπελῶνι τοῦ Κυρίου.

Ἀκολούθως, μετὰ διάλειμμα, εἰσῆλθον τὰ νέα μέλη τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης προσεφώνησεν αὐτά, ἐξέφρασε τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν βαθεῖα ἀφοσίωσις αὐτῶν, ὁ ζῆλος καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς εἶνε πολύτιμα κεφάλαια πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἐκκλησίας ἔργου ὑπὸ τὰς τόσον λεπτάς, ὑφ' ἃς εὑρισκόμεθα, περιστάσεις, καὶ ηὐχήθη εἰς αὐτοὺς ἐνίσχυσιν παρὰ τοῦ Ἁγίου Θεοῦ. Ἐκ μέρους αὐτῶν ἐξέφρασε πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα θερμὰς εὐχαριστίας ὁ Μητροπολίτης Κυδωνιῶν καὶ παρέσχε τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι ἀνύστακτον θὰ διατηρῆται τὸ ὄμμα τῆς ψυχῆς αὐτῶν διὰ τὴν προστασίαν τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ τὴν προαγωγὴν τοῦ ἔργου αὐτῆς.

Μεθ' ὃ ὁ Α΄ τῇ τάξει Μητροπολίτης Πριγκηποννήσων Δωρόθεος ἐξέφρασε τὴν χαρὰν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἐπαναβλεπούσης ἐν μέσῳ αὐτῆς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα μετὰ τόσην δεινὴν ἀσθένειαν, χαρὰν ὁμοίαν πρὸς ἐκείνην τὴν ὁποίαν ᾐσθάνθησαν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν ἀναστάντα Κύριον, ηὐχήθη πλήρη καὶ ταχεῖαν τὴν ἀποκατάστασιν τῆς πολυτίμου Αὐτῆς ὑγείας, καὶ διετράνωσε τὰ τῆς Συνόδου βαθύτατα πρὸς Αὐτὴν αἰσθήματα ἀγάπης, συμπαθείας, τιμῆς καὶ σεβασμοῦ. Πρὸς ταῦτα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐξέφρασε θερμὰς εὐχαριστίας καὶ ηὐχήθη εὐόδωσιν καὶ καρποφορίαν τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου.

Ἀνασυγκρότησις Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν.

Ἐπὶ τῇ ἀνασυγκροτήσει τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου κατηρτίσθησαν αἱ διάφοροι Συνοδικαὶ Ἐπιτροπαὶ ὡς ἑξῆς:

— ***Ἡ Ἐφορία τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς:*** ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Πριγκηποννήσων Δωροθέου, Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντίνου, Προικοννήσου Φιλοθέου, Περγάμου Ἀδαμαντίου (ἐφοροταμίου) καὶ Λαοδικείας Μαξίμου.

— ***Ἡ Κανονική:*** ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Ἡλιουπόλεως Γενναδίου, Αἴνου Γερμανοῦ, Προικοννήσου Φιλοθέου καὶ Σάρδεων Μαξίμου.

— ***Ἡ Οἰκονομική:*** ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Δέρκων Ἰωακείμ, Πριγκηποννήσων Δωροθέου, Κυδωνιῶν Ἀγαθαγγέλλου, Περγάμου Ἀδαμαντίου καὶ Χαλδίας Κυρίλλου.

— ***Ἡ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ζητημάτων:*** ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Προύσης Πολυκάρπου, Ἡλιουπόλεως Γενναδίου, Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντίνου, Αἴνου Γερμανοῦ, Χαλδίας Κυρίλλου καὶ Σάρδεων Μαξίμου.

— ***Ἡ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ζητημάτων:*** ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος Θωμᾶ, Δέρκων Ἰωακείμ, Πριγκηποννήσων Δωροθέου, Ἡλιουπόλεως Γενναδίου, Ἴμβρου καὶ Τενέδου Ἰακώβου καὶ Λαοδικείας Μαξίμου.

— *Ἡ Μοναστηριακή:* ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Πριγκηποννήσων Δωροθέου, Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντίνου, Αἴνου Γερμανοῦ, Προικοννήσου Φιλοθέου καὶ Λαοδικείας Μαξίμου.

— *Ἡ ἐπὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους:* ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Ἡλιουπόλεως Γενναδίου, Ἴμβρου καὶ Τενέδου Ἰακώβου, Γάνου καὶ Χώρας Παγκρατίου καὶ Περγάμου Ἀδαμαντίου.

— *Ἡ ἐπὶ τῶν Πανορθοδόξων Συνόδων καὶ Παγχριστιανικῶν Συνεδρίων:* ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Δέρκων Ἰωακείμ, Ἡλιουπόλεως Γενναδίου, Περγάμου Ἀδαμαντίου, Νεοκαισαρείας Χρυσοστόμου, Σάρδεων Μαξίμου καὶ τῶν καθηγητῶν τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Μ. Οἰκονόμου Γεωργίο , Ἀναστασιάδου, Ἰωάννου Παναγιωτίδου, Διδασκάλου τοῦ Εὐαγγελίου καὶ Ἐμμανουὴλ Φωτιάδου, Μ. Πρωτονοταρίου.

— *Ἡ Ἐξελεγκτική:* ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Αἴνου Γερμανοῦ, Προικοννήσου Φιλοθέου καὶ Γάνου καὶ Χώρας Παγκρατίου.

— *Ἡ ἐπὶ τῶν Βιβλιοθηκῶν καὶ τοῦ Περιοδικοῦ:* ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Πριγκηποννήσων Δωροθέου, Ἡλιουπόλεως Γενναδίου, Αἴνου Γερμανοῦ, Κυδωνιῶν Ἀγαθαγγέλου, Νεοκαισαρείας Χρυσοστόμου καὶ Σάρδεων Μαξίμου.

— *Ἡ ἐπὶ τοῦ Σκευοφυλακίου καὶ Μυροφυλακίου:* ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Ἴμβρου καὶ Τενέδου Ἰακώβου, Γάνου καὶ Χώρας Παγκρατίου, Περγάμου Ἀδαμαντίου καὶ τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου Μελετίου.

— *Ἡ ἐπὶ τῶν Γραφείων καὶ Ἀρχείων:* ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Αἴνου Γερμανοῦ, Περγάμου Ἀδαμαντίου καὶ Σάρδεων Μαξίμου.

Ἐκλογὴ Ἐπισκόπου Δαφνουσίας. Κανονικαὶ ψῆφοι.

Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς 22ας Ἀπριλίου ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ἔχουσα ὑπ' ὄψει τὴν πολλαχῶς ἐπιβαλλομένην ἀνάγκην τῆς πληρώσεως τῆς ἀπὸ μακροῦ ἤδη χρόνου χηρευούσης θέσεως Ἀρχιερ. Προϊσταμένου τῆς Κοινότητος Γαλατᾶ καὶ ἐκπληροῦσα εὐλαβῆ παράκλησιν τῆς Κοινότητος, δι' ἐπὶ τούτῳ αἰτήσεως τῆς Ἐφοροεπιτροπῆς Αὐτῇ ὑποβληθείσαν, ὅπως διορίσῃ Ἀρχιερ. Προϊστάμενον τῆς εἰρημένης Κοινότητος τὸν πρ. Μ. Ἀρχιδιάκονον Γρηγόριον, εἰσηγήσατο τὴν εἰς ἐπίσκοπον προαγωγὴν αὐτοῦ καὶ παρέσχεν τὴν ἄδειαν καὶ προτροπὴν Αὐτῆς διὰ τὴν τέλεσιν κανονικῶν ψήφων πρὸς πλήρωσιν τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Δαφνουσίας.

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ὁμοφώνως ἀποδεξαμένη τὴν εἰσήγησιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐνέκρινε τὴν εἰς ἐπίσκοπον προαγωγὴν τοῦ πρ. Μ. Ἀρχιδιακόνου Γρηγορίου.

Ἐπὶ τούτῳ, κατὰ τὴν αὐτὴν συνοδικὴν συνεδρίαν, ψήφων κανονικῶν γενομένων ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ πρὸς ἐκλογὴν ἐπισκόπου τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Δαφνουσίας ἐξελέγη παμψηφεὶ ὁ πρ. Μ. Ἀρχιδιάκονος Γρηγόριος, συνυποψηφίων τεθέντων τῶν Ἀρχιμ. Ἀθηνοδώρου Παραδείση καὶ Νικολάου Κουτρουμπῆ.

Διορισμὸς Βιβλιοφύλακος.

Εἰς τὴν διὰ τῆς εἰς Ἐπίσκοπον προαγωγῆς τοῦ πρώην Μ. Ἀρχιδιακόνου Γρηγορίου κενωθεῖσαν θέσιν Βιβλιοφύλακος τῶν Πατριαρχείων διωρίσθη ὁ διάκονος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Τριάδος Σταυροδρομίου Αἰμιλιανὸς Τσακόπουλος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

Πρὸς ἐκλογὴν Ἀρχιεπισκόπου.

Εἰς τὸν Ὀρθόδοξον κόσμον προὐξένησε μεγάλην ἱκανοποίησιν ἡ εἴδησις περὶ τῆς προσεχοῦς ἐκλογῆς Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου μετὰ δεκατετραετῆ ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου χηρείαν τοῦ Θρόνου τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου.

Ὁ Μητροπολίτης Κυρηνείας Μακάριος εὑρίσκεται ἤδη εἰς Κύπρον. Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου Μητροπολίτης Πάφου Λεόντιος, διὰ γράμματος αὐτοῦ πρὸς τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, ἀνεκοίνωσε τὴν προετοιμασίαν τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου διὰ τὴν προσεχῆ ἀρχιεπισκοπικὴν ἐκλογὴν καὶ ἐζήτησεν ὅπως πρὸς πλήρωσιν τῆς Κανονικῆς Ἐκλογικῆς Συνόδου ἀποσταλῇ ὁ Μητροπολίτης Δέρκων Ἰωακείμ.

Ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησία, ἥτις καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς χηρείας τοῦ Θρόνου ἰδιαιτέρας κατέβαλε προσπαθείας πρὸς λύσιν τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος ἔσπευσε νὰ ἱκανοποιήσῃ τὸ αἴτημα τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου.

Ὁ Μητροπολίτης Δέρκων ἀνεχώρησε τῇ 24ῃ Μαρτίου εἰς Ἀθήνας ἵνα ἐκεῖθεν μεταβῇ εἰς Κύπρον.

Τὴν Α. Σεβασμιότητα προέπεμψεν ἐπὶ τῆς προκυμαίας ὁ Μέγας Ἀρχιδιάκονος Μελέτιος ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

Πατριαρχικὴ Ἐξαρχία.

Ἡ δικαιοσύνη ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ἀπονέμεται ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραβάσεις καὶ τὰς ὁριακὰς ἢ ἐκ τῶν ὁμολόγων οἱασδήποτε διαφοράς, ὑπὸ τῶν Μοναστηριακῶν Συνάξεων καὶ Γεροντιῶν, τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος καὶ Ἐξαρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μετὰ τῆς Δισενιαυσίου Συνάξεως (Ἄρθρον 7).

Ἀπὸ ἱκανῶν ἤδη ἐτῶν, λόγῳ τοῦ παρεμπεσόντος πολέμου, δὲν συνῆλθεν ἡ Δισενιαύσιος Σύναξις, οὔτε μετέβη εἰς Ἅγιον Ὄρος Πατριαρχικὴ Ἐξαρχία, ἥτις, ἐκτὸς τῆς ὑπὸ τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ Ἁγίου Ὄρους προβλεπομένης μεταβάσεως αὐτῆς εἰς αὐτὸ διὰ τὴν ἐκδίκασιν τῶν διαφόρων ἐκκρεμουσῶν μοναστηριακῶν ὑποθέσεων, ἐπισκέπτεται τὸ Ἅγιον Ὄρος, κομίζει τὰς εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας, περιέρχεται τὰς Ἱερὰς Μονὰς καὶ τὰ Κελλία αὐτῶν, μελετᾷ τὰς διαμορφουμένας ἑκάστοτε καταστάσεις καὶ ὑποβάλλει τὰ πορίσματα αὐτῆς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Ἤδη μὲ τὴν πρώτην εὐκαιρίαν ἐξ ἀποφάσεως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, κατηρτίσθη ἐπὶ τούτῳ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Ἡλιουπόλεως Γενναδίου, Ἴμβρου καὶ Τενέδου Ἰακώβου καὶ Περγάμου Ἀδαμαντίου, μετὰ Γραμματέως αὐτῆς τοῦ Ὑπογραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Ἰακώβου Στεφανίδου. Ἡ Ἀποστολὴ ἀνεχώρησε τῇ 17ῃ Ἀπριλίου εἰς Ἀθήνας, ἵνα ἐκεῖθεν μεταβῇ εἰς Ἅγιον Ὄρος.

Τὴν Ἐξαρχίαν ἀναχωροῦσαν ἀπεχαιρέτησεν εἰς τὸ ἀεροδρόμιον τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος Μελέτιος ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

Ἐκλογὴ Μητροπολίτου Αὐστραλίας — Κανονικαὶ ψῆφοι

Ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 22ας Ἀπριλίου ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἰσηγήσατο τὴν πλήρωσιν τῆς ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Μητροπολίτου Ρόδου Τιμοθέου χηρευούσης Ἱερᾶς Μητροπόλεως Αὐστραλίας.

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ὁμοφώνως ἀποδεξαμένη τὴν εἰσήγησιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐνέκρινεν ὅπως προέλθῃ αὐθημερὸν εἰς τὴν πλήρωσιν αὐτῆς.

Ἐπὶ τούτῳ, κατὰ τὴν αὐτὴν συνοδικὴν συνεδρίαν, ψήφων κανονικῶν γενομένων ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ πρὸς ἐκλογὴν Μητροπολίτου τῆς Ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Αὐστραλίας, ἐξελέγη παμψηφεὶ ὁ Ἀρχιμ. Θεοφύλακτος Παπαθανασόπουλος, συνυποψηφίων τεθέντων τοῦ Μ. Ἀρχιμ. Καλλινίκου καὶ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Ἰωάννου Ἀνδρεάδου. Ἀνεκοινώθη τηλεγραφικῶς τῷ Ἐψηφισμένῳ Μητροπολίτῃ Αὐστραλίας Θεοφυλάκτῳ ἡ ἐκλογὴ αὐτοῦ.

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΕΝ ΠΑΤΜΩι

Ἀνίδρυσις Πατμιάδος Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς.

Ἐπινεύσει καὶ εὐλογίᾳ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἀνιδρύθη ἐν τῇ ἐν Πάτμῳ Ἱερᾷ Βασιλικῇ, Πατριαρχικῇ καὶ Σταυροπηγιακῇ Μονῇ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἡ «Πατμιὰς Ἐκκλησιαστικὴ Σχολή» μετ' ἐξαρτήματος Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου, πρὸς καταρτισμὸν τῶν ὑποψηφίων ἱερέων διὰ τὰς θρησκευτικὰς ἀνάγκας τῆς Δωδεκανήσου.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΥΔΩΝΙΩΝ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ

Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς ὡς ποιητής, ἐν σχέσει πρὸς τὸν Εὐριπίδην καὶ τὴν Ὑμνογραφίαν.

Α

Ἐνθουσιώδης καὶ βαθὺς μελετητὴς τῶν συγγραμμάτων τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ὁ Μητροπολίτης Κυδωνιῶν κ. Ἀγαθάγγελος, ἔχει ἐγκύψη ἰδιαιτέρως εἰς τὸν Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνὸν καὶ μᾶς ἔχει παρουσιάσῃ ἀξιολόγους καὶ ἐνδιαφερούσας μελέτας ἐπὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ, μία τῶν ὁποίων εἶνε καὶ ἡ προκειμένη.

Ὁ συγγραφεὺς ὁλονὲν σκάπτει τὸ φρέαρ τῆς μελέτης αὐτοῦ βαθύτερον, καὶ τὸ νερὸ ἀναβλύζει δροσερὸ καὶ καθαρό. Μελετῶν θέλει νὰ κατανοήσῃ, καὶ ὄχι νὰ φαντασθῇ, νὰ ἀναλύσῃ τὰ σκοτεινὰ καὶ νὰ τὰ κάμῃ σαφῆ, ἀναζητεῖ τὸ περιεχόμενον. Διὰ νὰ κατανοήσῃ, προσέρχεται μὲ ἀγάπην, διότι χωρὶς αὐτὴν δὲν δύναται νὰ προσέλθῃ κανεὶς εἰς κανένα συγγραφέα, δὲν δύναται νὰ κατανοήσῃ τίποτε. Ὁ θαυμασμός του πηγάζει ἀπὸ μελέτην, γινομένην μὲ ἀγάπην. Προσέρχεται μὲ φῶς ἐκ τῶν ἔνδον, καὶ τὸ φῶς μὲ τὴν μελέτην αὐξάνει. Τοποθετεῖ εἰς τὴν σελίδα σκέψεις ἁπλᾶς, εὐλήπτους, θέλει νὰ καταργήσῃ τὴν ἀπόστασιν ἡ ὁποία ἐδημιουργήθη μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῆς μελέτης καὶ κατανοήσεως τῶν Πατέρων. Ἀπεμακρύνθημεν ἀπὸ τὴν ἀναστροφήν των, τὴν κατανόησίν των, καὶ τὸ πρᾶγμα λυπεῖ τὸν συγγραφέα.

Ἀναγινώσκει οὗτος τὰ ἔργα τῶν Πατέρων ὄχι μόνον πρὸς ἀπόλαυσιν καὶ οἰκοδομήν, ἀλλὰ καὶ ὡς κριτικός, καὶ ὡς τοιοῦτος θέλει νὰ διδάξῃ τὸν ἀναγνώστην νὰ μελετᾷ ὡς κριτικός, νὰ συνάγῃ ἀπὸ τὴν μελέτην τί θὰ εἴπῃ διὰ τὸ ἔργον, οὕτως ὥστε τὸ ἄρθρον ἢ τὸ βιβλίον τὸ ὁποῖον θὰ γράψῃ διὰ τὸ ἔργον νὰ εἶνε μία εἰσαγωγὴ εἰς αὐτό, εἰς τὸν συγγραφέα. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μελετᾷ τοὺς Πατέρας ὁ Μητροπολίτης Κυδωνιῶν καὶ καλεῖ τὸν ἀναγνώστην κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ μελετήσῃ αὐτὸν ἢ ἐκεῖνον τὸν Πατέρα τῆς Ἐκκλησίας, αὐτὸ ἢ ἐκεῖνο τὸ ἔργον του, ἤ, ἂν τὸ ἔχῃ ἀναγνώσῃ, νὰ τὸ μελετήσῃ ἐκ νέου μὲ αὐτὸν τὸν νέον προσανατολισμόν. Ἀπὸ δὲ τῆς ἀπόψεως ταύτης αἱ δημοσιευόμεναι μελέται του ἀποκτοῦν ἰδιαιτέραν ὅλως ἀξίαν.

Β

Εἰς τὸν Πρόλογόν του ὁ συγγραφεὺς παρατηρεῖ ὅτι ἐλλείπει σήμερον ὁ ἀπαιτούμενος ἐνθουσιασμὸς πρὸς τὰ ἔπη τοῦ Γρηγορίου, καὶ ἀποδίδει τοῦτο εἰς τὸ ὅτι: «τοιαῦτα αἰσθήματα πρὸς τὸν θαυμάσιον ποιητὴν τοῦ χριστιανικοῦ ἑλληνισμοῦ δὲν ἐμπνέει καμία ἀπὸ τὰς ἑλληνιστὶ ἐκδοθείσας Πατρολογίας».

Κακίζει ὁ συγγραφεὺς τὴν πολλὴν τῶν συγχρόνων θεολόγων ἀδιαφορίαν περὶ τὰς Πατερικὰς καθόλου μελέτας, εὑρίσκει δὲ τὴν αἰτίαν τοῦ κακοῦ τούτου εἰς τὴν ἀπὸ μέρους μερικῶν πνευματικῶν παραγόντων τῆς σήμερον ἐπιπολαίαν ἐκτίμησιν τοῦ παρελθόντος. Οὗτοι καίτοι νεοσσοί, μὴ δυνηθέντες νὰ κτίσουν «οὔτε καλύβι ἰδικόν των» καὶ ὡσὰν «τὰ στρουθία ποὺ φωληάζουν μέσα καὶ κάτω ἀπὸ τὰς φωλεὰς τῶν πελαργῶν», θέλουν νὰ δημιουργήσουν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἰδικήν των διανόησιν (σελίδ. 5 - 6).

Μὴ ὢν βέβαιος περὶ τῆς γρηγοριανῆς προελεύσεως τοῦ δράματος «Χριστὸς Πάσχων», ἐφ' ὅσον ἐλλείπουν ὅλα τὰ πρὸς τοῦτο ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα, τοὐλάχιστον διὰ σήμερον, διατυπώνει μετ' ἐπιφυλάξεως τὴν ἄποψιν ὅτι ἐκ τῶν ὑπ' αὐτοῦ παρατιθεμένων παραλλήλων λέξεων καὶ φράσεων «***θὰ ἐνισχυθῇ πολὺ ἡ ἄποψις ὅτι τὸ δρᾶμα «Χριστὸς Πάσχων» πολὺ πιθανὸν νὰ εἶνε ἔργον τοῦ Ναζιανζηνοῦ***» (σελ. 17).

Μετὰ βεβαιότητος καὶ διὰ πειστικῶν παραλληλισμῶν ἀποδεικνύει καὶ συνάγει ὅτι «τὰ δύο ἀριστουργήματα τοῦ ἀρχαίου δραματικοῦ, Μήδεια καὶ Ἱππόλυτος στεφανηφόρος, προδίδονται ὡς ἐπιδράσαντα μεγάλως εἰς τὰ ἔπη τοῦ χριστιανοῦ ποιητοῦ μας» (σελ. 18).

Τὸ β' μέρος, περὶ τῆς ἐπιδράσεως τῶν ἐπῶν ἐπὶ τῆς ἱερᾶς Ὑμνογραφίας, (σελ. 21—33) ἐπιτυχέστερον τοῦ πρώτου.

Ἐκκινῶν ἐκ τῆς βάσεως ὅτι, ἐὰν ἡ κρίσις ἑνὸς ἔργου εἶνε δύσκολος, ἡ σύγκρισις δύο ἔργων εἶνε τρεῖς φορὰς δυσκολωτέρα, ἐπιχειρεῖ νὰ ἀποδείξῃ τὸν Κρουμβάχερ πλανηθέντα, ὡς εἰπόντα ὅτι τὰ ἔπη ἀφῆκαν ἀσυγκίνητον τὸν χριστιανικὸν κόσμον, διὰ δὲ τὸ ὑπεραρχαΐζον τῆς γλώσσης των, δὲν εἰσήχθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Ὑμνολογίαν.

Καίτοι δὲ εἶνε ἴσως ὑπερβολικὴ ἡ κρίσις αὐτοῦ, ὅτι «ἄνευ τῶν ἐπῶν Γρηγορίου θὰ εἴχαμεν μετριωτέρας φιλολογικῆς ἀξίας ὑμνογράφους», ὅμως πείθει τὸν ἀναγνώστην ὅτι ὑπάρχει οὐχὶ μικρὰ ἐπίδρασις τῶν ἐπῶν ἐπὶ τῆς Ὑμνογραφίας καὶ εἰδικώτερον ἐπ' αὐτῶν ἀκόμη τῶν κορυφαίων ἐκπροσώπων τῆς ἱερᾶς Ὑμνογραφίας, ὡς Ρωμανοῦ, Κοσμᾶ τοῦ Μελῳδοῦ καὶ τοῦ συγγραφέως τῆς Ὀκτωήχου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ.

Τὸ ὅλον ἔργον διακρίνει γλαφυρότης ὕφους, παραλληλισμοὶ ἐπιτυχεῖς, ἐκφράσεις ἐκτάκτως λεπταὶ καὶ ὡραῖαι, ἐπιχειρηματολογία πηγαία καὶ διαλαλοῦσα τὴν ἀλήθειαν ὅτι ὁ συγγραφεὺς κατέχει τὸ βαθύτερον νόημα τοῦ ποιητοῦ.

* * *

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΓΑΝΟΥ ΚΑΙ ΧΩΡΑΣ ΠΑΓΚΡΑΤΙΟΥ

Νέα θεωρία τοῦ Ἐκκρεμοῦς καὶ τῆς Πτώσεως τῶν σωμάτων.

Μὲ τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ πρὸς τὰ Γράμματα ἀγάπην καὶ τὴν κλίσιν εἰς τὰ Φυσικομαθηματικὰ φωτίζει καὶ θερμαίνει τὰς καλὰς ἡμέρας τῶν γηρατείων του ὁ Μητροπολίτης Γάνου καὶ Χώρας κ. Παγκράτιος, ὁ ὁποῖος ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν δημοσιεύει καὶ μελέτας ἀξιολόγους, ὡς ἡ τελευταία: «Νέα θεωρία τοῦ Ἐκκρεμοῦς καὶ τῆς Πτώσεως τῶν σωμάτων».

Ἀνεξαρτήτως τῆς ἀξίας καὶ τῆς χρησιμότητος δημοσιευμένων μελετῶν του, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ζυγίζει ἐπίσης πολὺ εἶνε ἡ ἀτμόσφαιρα τὴν ὁποίαν γεννᾷ ἡ φιλοπονία τῆς Α. Σεβασμιότητος, τὸ ἐνδιαφέρον του πρὸς τὰ Γράμματα καὶ ἡ συνεχιζομένη ὑπ' αὐτοῦ καλλιέργεια αὐτῶν.

Δίδει ἕνα παράδειγμα ἀξιόλογον διὰ τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν χρησιμότητα τῆς μελέτης καὶ τῆς πνευματικῆς ἀπασχολήσεως. Ἡ ζωή, ὡς Κίρκη, μεταβάλλει συνήθως τοὺς ἀνθρώπους εἰς κτήνη, ἐγγίζουσα αὐτοὺς μὲ τὰς χεῖράς της. Δὲν ὑπάρχει ἀντίδοτον ὡραιότερον, ἰσχυρότερον ἀπὸ τὴν μελέτην καὶ τὴν πνευματικὴν ἐπίδοσιν. Διὰ νὰ χαλιναγωγήσωμεν τὸν ἑαυτόν μας καὶ νὰ σωθῶμεν ἀπὸ τὰ πάθη τῆς ζωῆς, ἔχομεν ἀνάγκην ἀπὸ σοφίαν. Καὶ ὁ σοφὸς ἠμπορεῖ νὰ πίνῃ,

ἀλλὰ πίνει ὀλίγον διὰ νὰ μὴ μεθᾷ. Ἡ μελέτη ὁδηγεῖ εἰς τὴν εὐτυχίαν, διότι ὁδηγεῖ εἰς τὴν σοφίαν, καὶ ὁδηγεῖ πρὸς τὴν σοφίαν, διότι ἀπὸ αὐτὴν προέρχεται, ἡ χώρα ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔρχεται εἶνε ἡ σοφία, καὶ καθένας νοσταλγεῖ τὴν χώραν του καὶ εἰς αὐτὴν θέλει νὰ ὁδηγήσῃ τοὺς ἄλλους.

Διὰ τοῦτο ὁ δρόμος προσώπων μελετηρῶν, ὅταν ἀνοίγεται, ἀνοίγεται καὶ διὰ τοὺς ἄλλους, καὶ γίνεται εἰς αὐτοὺς πρόσκλησις, προσανατολισμός, ἐνθάρρυνσις, πορεία εἰς τὸ ἀγαθόν. Αὐτὴ εἶνε ἡ ἰδιαιτέρα σημασία ἑνὸς καλοῦ βιβλίου.

* * *

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ "ΦΩΣ"

Ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου τρέχοντος ἔτους ἐκδίδεται ἐνταῦθα ἠθικοθρησκευτικὸν περιοδικὸν μὲ τὸν τίτλον «Φῶς», ἐπινεύσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Μαξίμου, συντασσόμενον ὑπὸ ἐπιτροπῆς ἀπαρτιζομένης ἐκ Θεολόγων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν τοῦ Κλίματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Τὸ περιοδικὸν «Φῶς» ἔχει σαφεῖς καὶ καθωρισμένους τοὺς στόχους αὐτοῦ. Μὲ τὴν πρακτικὴν καὶ οἰκοδομητικὴν αὐτοῦ ὕλην ζητεῖ νὰ γίνῃ τὸ χριστιανικὸν περιοδικὸν τῆς ὀρθοδόξου οἰκογενείας πρὸς ἠθικοθρησκευτικὴν κατάρτισιν τοῦ λαοῦ. Ἐν τούτοις καὶ θέματα ἀφορῶντα μορφωμένους δὲν λείπουσιν ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ «Φωτός».

Αἱ ἀρχαὶ τοῦ περιοδικοῦ εἶνε συντηρητικαί, ἀλλὰ μὲ τὸν ρυθμὸν τοῦ συγχρόνου πνεύματος καὶ μὲ τὴν πνοὴν τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ, μὲ προσανατολισμὸν τὴν πλήρωσιν τῶν σημερινῶν ἀναγκῶν τῶν χριστιανῶν. Τὸ περιοδικὸν ἔχει τὰς ρίζας του εἰς τὰς παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Πατέρων ἡμῶν, ἀλλ' οἱ κλάδοι του καὶ οἱ κλῶνοί του ἐλεύθερα πετοῦν πρὸς τὸν ἀέρα καὶ τὸ σύγχρονον φῶς, εἰς τὸ ὁποῖον προσπαθεῖ νὰ ἐγκεντρίσῃ τὸ φῶς τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, κατὰ τὸ μέτρον τῶν δυνάμεων αὐτοῦ.

Εὐπρόσωπος ἡ ἐμφάνισις αὐτοῦ, στοργικὴ καὶ ἐπιμελημένη ἡ ἔκδοσις, καὶ ἔχει τὴν ἀνησυχίαν νὰ κρούσῃ τὴν θύραν κάθε πιστοῦ.

Αὐστηρῶς ἀπέχει ἀπὸ ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ πρόσωπα, ἐμφανίζεται ἀπρόσωπον καὶ ἀνυπόγραφον.

Τὸ συμπληρωθὲν τετράμηνον ἤδη ὑπόσχεται ὅτι οἱ ἐπιδιωκόμενοι στόχοι θὰ εὕρουν ἀπήχησιν παρὰ τῇ ὁμοδόξῳ κοινωνίᾳ, ἥτις τὸ ἐνισχύει διὰ τῆς προθύμου ἐγγραφῆς καὶ παρακολουθήσεως αὐτῆς.

Ἡ «Ὀρθοδοξία» συγχαίρει καὶ εὔχεται δόκιμον συνέχισιν καὶ καρποφορίαν εἰς τὸ σεμνὸν τοῦτο περιοδικὸν «Φῶς».

ORTODOKSİA — Ahlâkî ve Dinî Resale

İmtiyaz sahibi ve Umum neşriyat Müdürü : ADALAR MİTROPOLİTİ DOROTEOS YEORGİADİS

Mahal İdare: Büyükada, Kanarya sok., No. 16, İstanbul.

Basım tarihi : 12/6/947.